

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Marsi 2018

Luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomäärät vuonna 2018

Kantar TNS Agri Oy

3/2019

KANTAR

Sisältö

• 1 Tutkimuksen tavoite ja toteutus	4	• 8 Luonnonmarjojen tuonti ja vienti	43
• 2 Yhteenveto	7	• 9 Varastointituki	47
• 3 Luonnonmarjojen kauppantulomäärät	15	• 10 Luonnonmarjojen kuvaus	49
• 4 Luonnonsienten kauppantulomäärät	23	• 11 Luonnonsienten kuvaus	53
• 5 Hinnat ja poimintatulot	30	• 12 Laatuseloste	56
• 6 Luomuluonnonmarjat ja –sienet	38	• 13 Liitteet	59
• 7 Kotimaisten ja ulkomaisten poimijoiden poimintaosuus	40		

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

1. Tutkimuksen tavoite ja toteutus

Tutkimuksen tavoite

- ✓ Tällä tutkimuksella on tarkoitus selvittää marjojen ja –sienten kauppantulomäärät, poimijahinnat sekä poimintatulot.
- ✓ Tutkimusta on tehty vuodesta 1977 lähtien. Tutkimuksen toimeksiantaja on Ruokavirasto ja tekijänä on Kantar TNS Agri Oy.
- ✓ Marsi-tutkimuksen tiedot raportoidaan koko maan lukuina ja alueittain. Suuralueet ovat: Lapin lääni, Oulun lääni, Itä-Suomi ja Länsi-Suomi. Ostoyritykset antavat myyntitiedot sen mukaisesti, miltä alueilta marjat tai sienet on poimittu. Yrityksillä voi olla ostoja useammalta suuralueelta. Näin saadaan alueittaista tietoa määristä ja satovaihteluista eri vuosina.
- ✓ Raportti ei kata kaikkea suoramyyntiä. Poimijat myyvät tuotteita suoraan kuluttajille, ravintoloille, leipomoille, suurtalouksille sekä yksityisille henkilöille esim. turisteille. Vain osa torikaupasta on raportin luvuissa mukana. Kotitaloudet poimivat myös paljon luonnonmarjoja ja sieniä omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Näitä määriä ei tässä tutkimuksessa selvitetä.
- ✓ Marsi-tutkimuksella kysytään myös luomuehdot täyttävien luonnonmarjojen ja –sienten myyntimääriä. Sertifioituja luomualueita on eniten Lapin ja Oulun lääneissä.
- ✓ Luomukeruualueeksi hyväksytään alueet, jossa ei ole käytetty viimeisten kolmen vuoden aikana kemiallisia lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Luomusäädöksissä on muitakin ehtoja, jotka edellyttävät valvontaa. Poimija ei juuri hyödy luomuna myytyjen marjojen hinnassa.
- ✓ Raportin piiriin kuuluvat myös Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston luonnonmarjoja ja –sieniä koskevat tuonti- ja vientiluvut vuosilta 2011-2018.
- ✓ Mukana olevat marja- ja sienikauppaa harjoittavat yritykset ovat sekä suuria että pieniä. Joukossa on monien eri luonnonmarjojen ja luonnonsienten ostajia tai ne ovat keskittyneet ostamaan vain muutamia tuotteita.
- ✓ Tutkimuksen tarkoituksena on myös saada tietoa poimijoiden saamista kilohinnoista ja poimintatuloista. Tiedot otetaan mukaan siinä vaiheessa, kun poimija myy tuotteensa eteenpäin. Poikkeuksena ovat isot yritykset, joilla on alihankkijoina yksityisiä ostajia tai kyläkauppiaita. Usein nämä yritykset ostavat vain mustikkaa ja puolukkaa. Silloin käytetään heidän tietojaan, edellyttäen, että hinnat eivät sisällä ostopalkkiota eivätkä arvonlisäveroa.
- ✓ Yritykset ostavat tuotteita myös toisilta yrityksiltä, jolloin tiedot saadaan kahteen kertaan. Pällekkäisyydet pyritään poistamaan.

Tutkimuksen toteutus

- ✓ Tutkimus toteutetaan postitse lähetettävien kyselylomakkeiden sekä puhelinsoittojen avulla.
- ✓ Kirjeet postitettiin marja- ja sienikauppaa harjoittaville yrittäjille syyskuussa ja tietojen kysely puhelimitse aloitettiin marraskuussa niiltä yrittäjiltä, jotka eivät olleet vielä vastanneet kyselyyn. Tiedonkeruu saatiin päätökseen helmikuussa ja laskennat valmistuivat maaliskuussa.
- ✓ Kyselyn otannassa ovat jo aiemmin mukana olleita marja- ja sienikauppayrityksiä, 80 kpl.
- ✓ Vastaustietoja saatiin kaikkiaan 74. Useat yritykset eivät olleet harjoittaneet marja- tai sienikauppaa kyseisenä vuotena. Vastaustietojen kappalemäärää laski se, että useampi yritys on lopettanut toimintansa, tai on tapahtunut yritysjärjestelyjä. Lisäksi muutama merkittävä toimija ei eri syistä pystynyt vastaamaan kyselyyn vuonna 2018.
- ✓ Ostotietoja on tämän raportin luvuissa mukana 59 yritykseltä. Tiedot jakautuivat seuraavasti: Lapin lääni 9, Oulun lääni 15, Itä-Suomi 18 ja Länsi-Suomi 17 yritystä.
- ✓ Marsi-tiedustelussa eivät ole mukana aivan kaikki luonnonmarja- ja sienikauppaa harjoittavat yritykset, mutta otannassa pyritään pitämään merkittävimmät. Sen avulla saadaan hyvin tietoa vuosittaisesta sadosta ja satovaihteluista eri alueilla.
- ✓ Luonnonmarjojen ja –sienten myyntitulot ovat poimijalle verottomia, mutta ostoyritys lisää alv:n tuotteen hintaan myydessään sen eteenpäin.
- ✓ Jos tuotetta on jatkokäsitelty, esim. poimija myy tuotteen pakastettuna, niin se on verollista myyntiä. Hintaan lisätty arvonlisävero muuttaa oleellisesti tuotteen kilohintaa. Tämän tilaston kilohinnat ovat poimijoiden saamia hintoja, ja ne eivät sisällä ostajapalkkioita eivätkä arvonlisäveroa.
- ✓ Luonnonmarjojen ja –sienten kerääminen kuuluu jokamiehen oikeuksien piiriin ja oikeuttaa poimimaan tiettyjen sääntöjen puitteissa metsistä ja soilta sekä myyntiin että kotitarpeiksi. Poimija ei maksa myymistään marjoista ja sienistä arvonlisäveroa, mutta tuotteiden ostaja joutuu maksamaan arvonlisäveroa myydessään tuotteen eteenpäin.
- ✓ Viljellyt marjat ovat puutarhamarjoja ja niiden myyntiluvut eivät ole mukana tässä raportissa.
- ✓ Sertifioituja luomukeruualueita on eniten Lapin ja Oulun lääneissä.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

2. Yhteenveto

Yhteenveto 1

- ✓ Kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka. Vuoden 2018 kuumat ja kuivat sääolot eivät olleet luonnonmarjoille suotuisat ja sadosta muodostui monien tuotteiden osalta enintään keskinkertainen.
- ✓ **Mustikkasato** oli kohtalainen vuonna 2018. Myyntiin mustikkaa tuli vajaat 5,9 milj. kg. Eniten mustikkaa tuli myyntiin Lapin alueelta, 3,5 milj. kg. Itä-Suomen osuus oli 1,3, Oulun-Kainuun alueen 0,9 ja Länsi-Suomen runsaat 0,1 milj. kg. Mustikasta maksettiin keskimäärin 1,87 €/kg (v. 2017 1,82 €/kg).
- ✓ **Puolukkasato** oli huonoin vuosikymmeniin. Marjan koko ja laatu vaihtelivat paljonkin. Myyntiin sitä kerättiin vajaat 2,1 milj. kg. Eniten puolukkaa kerättiin myyntiin Länsi-Suomesta, 1 milj. kg. Itä-Suomen puolukkasaalis oli 0,7, Oulun-Kainuun alueen 0,2 ja Lapin runsaat 0,09 milj. kg. Puolukkakilosta maksettiin 1,56 €/kg (v. 2017 0,88 €/kg).
- ✓ **Lakkasato** oli huono vuonna 2018. Lakan laatu oli paikoitellen erittäin hyvä. Myyntilakkaa kerättiin runsaat 73 tn. Parhaat lakkasuot ovat Lapin alueella ja sieltä kerätyn myyntilakan osuus oli vajaat 97 %. Oulun-Kainuun -alueen osuus oli vajaat 3 %. Lakan kilohinta oli 10,49 €/kg (v. 2017 6,77 €/kg).
- ✓ **Muiden luonnonmarjojen** kaupallinen merkitys on päämarjoihin verrattuna vähäinen. Karpalosato oli keskinkertainen vuonna 2018, mutta myyntimäärä jäi silti tavanomaista pienemmäksi, vajaat 13 tn. Kaikkien luonnonmarjojen kilohinnat nousivat. Eniten nousi lakan hinta. Vähäisiä määriä poimittiin myyntiin myös variksenmarjaa ja villivadelmaa.
- ✓ **Sienisadossa** oli paljon alueellista vaihtelua vuonna 2018. Kuuma ja kuiva kesä myöhästyi satoa keskimäärin kuukaudella, mutta sienikausi oli pitkä. Kaupallisesti tärkeimmän sienen, herkkutatin, sato oli edellisvuotta huomattavasti parempi (vajaat 275 tn vs. runsaat 66 tn).
- ✓ Rouskuista valmistetaan lähinnä suolasientä. Haaparouskua tuli myyntiin vajaat 62 tn, kangarouskua vajaat 23 tn. Kantarellia saatiin myyntiin vajaat 16 tn. Suppilovahverosato oli edellisvuotta parempi, vajaat 26 tn. Korvasienen sato oli tavanomaista heikompi eli vajaat 3 tonnia. Luonnonsienten kilohinta nousi edellisvuodesta lähes kaikilla sienillä. Eniten hinta nousi keväisellä korvasienellä.

Yhteenvedo 2

- ✓ Ulkomaalaisia poimijoita tuli Suomeen marjayritysten kutsumina vähemmän kuin edellisenä vuotena. Suurin osa poimijoista oli thaimaalaisia. Muista kansallisuuksista eniten oli ukrainalaisia ja venäläisiä.
- ✓ Ulkomaalaisten poimijoiden panos myyntimäärien kasvussa on merkittävä. Marjojen talteenotto on tehostunut ja metsiin jää marjoja ja sieniä vähemmän pilaantumaan. Luonnonmarjoista noin 93 % oli nyt ulkomaisten poimijoiden keräämiä. Kotimaisin voimin poimitut määrät jäisivät olemattomiksi.
- ✓ Koko maassa **luomukeruualueita** on runsaat 12,2 milj. ha. Eniten sertifioituja luomukeruualueita on Lapin läänissä, noin 9,1 milj. ha. Luomumustikkaa kerättiin vuonna 2018 myyntiin 3,4 milj. kg, luomupuolukkaa 97 tn ja luomulakkaa 42 tn. Määrät jäivät lakkaa lukuun ottamatta merkittävästi edellisvuotta pienemmiksi.
- ✓ Lähes kaikki luomumustikat ja -puolukat tulivat myyntiin roskaisena. Yritykset ostivat lähes samalla kilohinnalla sekä tavallisen roskaisen että roskaisen luomumarjan.
- ✓ Kaikesta poimitusta mustikasta 99 % ja puolukasta 97 % tuli myyntiin roskaisena. Nyt roskaisesta mustikasta maksettiin 1,84 ja puolukasta 1,76 euron kilohintoja.
- ✓ **Poimintatuloja** luonnonmarjoista kertyi yhteensä 15 milj. euroa. Edellisen vuoden vastaava luku oli 12,8 milj. euroa, joten kasvua oli yli 2,2 milj. euroa. Mustikan poimintatulot olivat 11 milj. euroa, puolukan 3,2 ja lakan 0,8 milj. euroa.
- ✓ Alueellisesti tarkasteltuna luonnonmarjatulo-osuus muodostui seuraavasti: Lappi 49 %, Oulun-Kainuun alue 14 %, Itä-Suomi 24 % ja Länsi-Suomi 13 %. Lapissa tulot kertyivät lähinnä mustikasta ja lakasta ja Länsi-Suomessa lähes kaikki oli puolukkatuloa.
- ✓ Luonnonsienistä kertyi viime vuonna poimintatuloja yhteensä runsaat 1,2 milj. euroa (0,56 milj. euroa v. 2017). Herkkutatin osuus oli tästä 0,82 milj. euroa, haaparuskun 0,12 milj. euroa. Itä-Suomen osuus sienten poimintatuloista oli 91 %.
- ✓ **Varastointitukea** hakaneiden yritysten hyväksytyt tuotekilot olivat yhteensä 3,6 milj. kg (v. 2017 7,7 milj. kg). Puolukan osuus oli 2,1 milj. kg ja mustikan 1,3 milj. kg.
- ✓ Tullin **ulkomaankauppatilaston** mukaan vuoden 2018 aikana tuoreena viedyn mustikan määrä oli vain noin 200 kg. Vienti jäädytettynä oli 1,3 milj. kg. Tärkeimmät **vientimaat** jäädytetyllä mustikalla olivat Kiina (0,7 milj. kg) ja Ruotsi (0,5 milj. kg). Tuorepuolukan vienti oli vain muutamia kiloja.
- ✓ Jäädytetyn mustikan **tuonti** oli 1,2 milj. kg, josta 0,9 milj. kg tuotiin Ruotsista.

Sammanfattning 1

- ✓ De kommersiellt viktigaste naturbären är blåbär, lingon och hjortron. Årets 2018 heta och torra väderförhållanden var inte gynnsamma för naturbär, och många produkter hade högst en genomsnittlig skörd.
- ✓ **Blåbärsskörden** var medelmåttig år 2018. Knappt 5,9 milj. kg blåbär plockades för försäljning. Mest blåbär plockades i Lapplands län, 3,5 milj. kg. I östra Finland plockades 1,3 milj. kg blåbär, i Uleåborg-Kajanaland-området 0,9 milj. kg och i västra Finland drygt 0,1 milj. kg. Plockarpriset för blåbär var i genomsnitt 1,87 €/kg (1,82 €/kg år 2017).
- ✓ **Lingonskörden** var den lägsta på decennier. Lingonens storlek och kvalitet varierade mycket. Totalt plockades knappt 2,1 milj. kg **lingon** för försäljning. Mest lingon plockades i västra Finland, 1,0 milj. kg. I östra Finland plockades 0,7 milj. kg, i Uleåborg-Kajanaland-området 0,2 milj. kg och i Lappland drygt 0,09 milj. kg. Plockarpriset för lingon var 1,56 €/kg (0,88 €/kg år 2017).
- ✓ **Hjortronskörden** var dålig år 2018. Kvaliteten på hjortronen var på sina ställen mycket bra. Drygt 73 ton hjortron plockades för försäljning. De bästa hjortronmyrarna finns i Lapplandsområdet, där man plockade knappt 97 % av allt hjortron för försäljning. Uleåborg-Kajanaland-områdets andel var knappt 3 %. Plockarpriset för hjortron var 10,49 €/kg (6,77 €/kg år 2017).
- ✓ **Andra naturbär** har liten kommersiell betydelse jämfört med huvudbären. Tranbärsskörden var medelmåttig under 2018 men försäljningen var ändå mindre än vanligt, knappt 13 ton. Kilopriset för alla naturbär steg. Mest steg priset på hjortron. Små mängder kråkbär och vildhallon plockades för försäljning.
- ✓ **Svampskörden** varierade ovanligt mycket under 2018 mellan olika delar av landet. Det heta och torra sommarvädret försenade skörden med en månad i genomsnitt men svampsäsongen var lång. Skörden för den kommersiellt viktigaste karljohanssvampen var betydligt bättre än föregående år (knappt 275 ton vs. drygt 66 ton).
- ✓ Riska används främst för att göra insaltad svamp. Knappt 62 ton skogsrisika och knappt 23 ton pepparriska plockades för försäljning. Knappt 16 ton kantarell plockades för försäljning. Även trattkantarellskörden var bättre än föregående år, knappt 26 ton. Stenmurklaskörd var lägre än genomsnittet, 2,9 ton. Kilopriset på nästan alla natursvamp steg från föregående år. Mest steg priset på vårsvampen stenmurkla.

Sammanfattning 2

- ✓ Företag inom bärbranschen hade kallat in färre utländska plockare till Finland som föregående år. De flesta plockarna var thailändare. Av andra nationaliteter fanns det flest ukrainare och ryssar.
- ✓ De utländska plockarna har stor betydelse när det gäller att öka försäljningsmängderna. Mer tas tillvara och färre bär och svampar blir kvar i skogarna och förstörs. 93 % av naturbären plockades numera av utländska plockare. Om bären och svampar plockades av inhemska plockare skulle mängderna bli obefintliga.
- ✓ I hela Finland finns det över 12,2 milj. ha **ekologiska** plockområden. Flest certifierade ekologiska plockområden finns i Lapplands län, cirka 9,1 milj. ha. Totalt 3,4 milj. kg ekologiskt blåbär, 97 ton ekologiskt lingon och 42 ton ekologiskt hjortron plockades för försäljning under 2018.
- ✓ Nästan alla ekologiska blåbär och lingon levererades till försäljning orensade. Företagen köpte både orensade vanliga bär och orensade ekologiska bär till samma kilopris.
- ✓ 99 % av alla plockade blåbär och 97 % av lingonen levererades till försäljning orensade. Nu betalade man 1,84 euro/kg för orensade blåbär och 1,76 €/kg för orensade lingon.
- ✓ **Plockningsintäkterna** för naturbär uppgick till totalt 15 milj. euro. Motsvarande siffra förra året var 12,8 milj. euro, vilket innebär en höjning på över 2,2 milj. euro.
- ✓ Plockningsintäkterna för blåbär var 11 milj. euro, för lingon 3,2 milj. och för hjortron 0,8 milj. euro.
- ✓ Regionalt sett fördelades intäkterna från naturbär enligt följande: Lappland 49 %, Uleåborg-Kajanaland-området 14 %, Östra Finland 24 % och västra Finland 13 %. I Lappland kom intäkterna främst från blåbär och hjortron och i västra Finland kom de nästan uteslutande från lingon.
- ✓ Plockningsintäkterna för natursvamp var drygt 1,2 milj. euro (0,56 milj. euro år 2017). Karljohanssvamp stod för drygt 0,82 milj. euro och skogsrisika för drygt 0,12 milj. euro. Östra Finlands andel av svampplockningsintäkterna var 91 %.
- ✓ De godkända produktkilona för företag som ansökt om **lagringsstöd** uppgick till totalt 3,6 milj. kg (7,7 milj. kg år 2017). Andelen lingon var 2,1 milj. kg och blåbär 1,3 milj. kg.
- ✓ Enligt Tullens **utlandshandelsstatistik** var mängden exporterade färska blåbär endast cirka 200 kg under 2018. Mängden exporterade frysta blåbär var 1,3 milj. kg. De viktigaste **exportländerna** för frysta blåbär var Kina (0,7 milj. kg) och Sverige (0,5 milj. kg). Exporten av färsk lingon var endast några kilon.
- ✓ **Importen** av frysta blåbär var 1,2 milj. kg, varav 0,9 milj. kg importerades från Sverige.

Luonnonmarjojen* ja -sienten kauppantulomäärät ja poimintatulot alueittain 2018

Koko maa

Poimintatulot: 16,1 milj. €

(muutos: 21 %)

Kauppantulomäärä: 8,43 milj. kg

(muutos: -10 %)

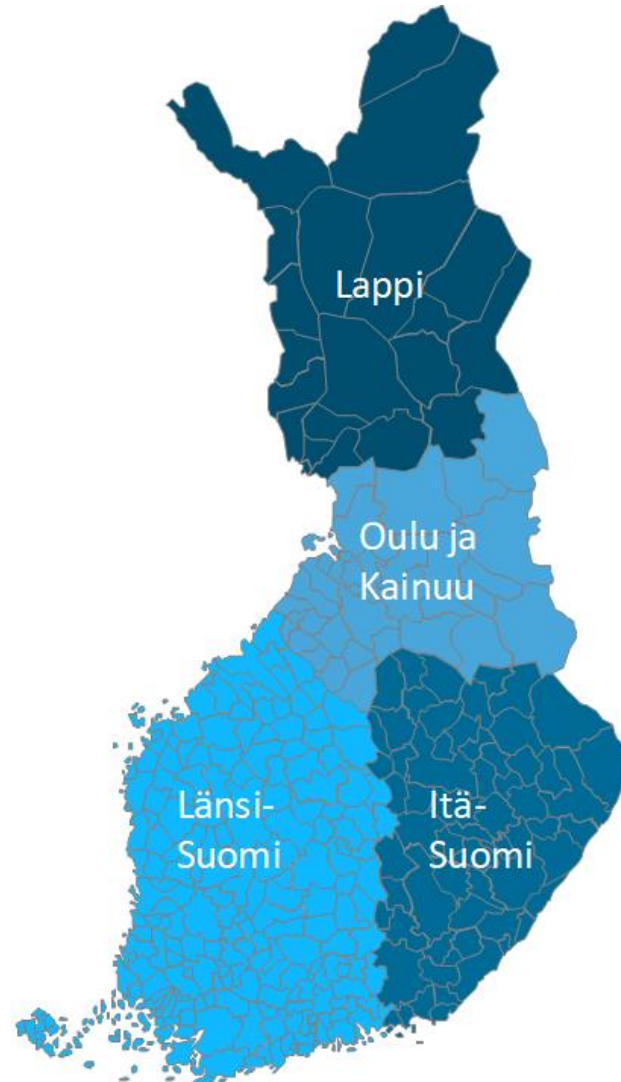
Länsi-Suomi

Poimintatulot: 1,91 milj. €

(muutos: -33 %)

Kauppantulomäärä: 1,16 milj. kg

(muutos: -54 %)

Lappi

Poimintatulot: 7,33 milj. €

(muutos: 114 %)

Kauppantulomäärä: 3,65 milj. kg

(muutos: 138 %)

Oulu-Kainuu

Poimintatulot: 2,16 milj. €

(muutos: -36 %)

Kauppantulomäärä: 1,16 milj. kg

(muutos: -56 %)

Itä-Suomi

Poimintatulot: 4,73 milj. €

(muutos: 28 %)

Kauppantulomäärä: 2,46 milj. kg

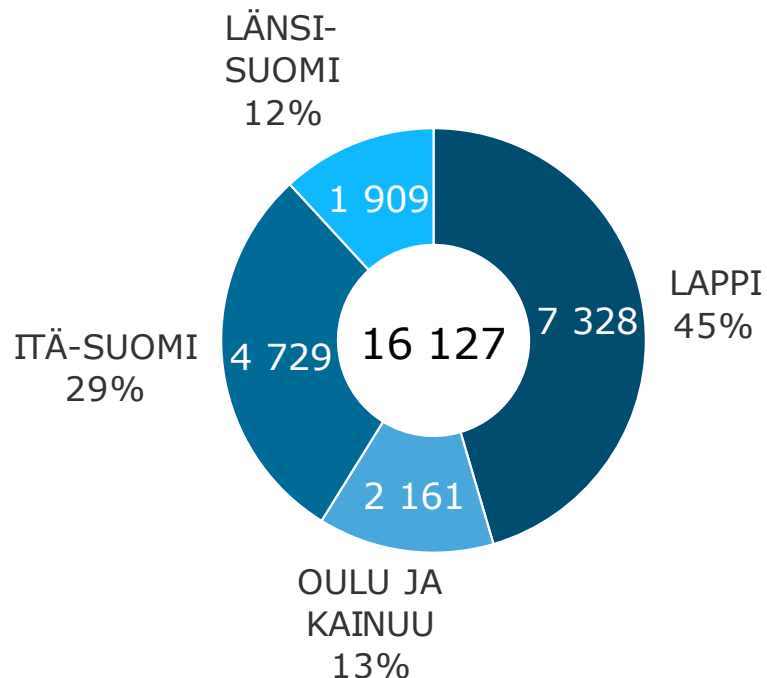
(muutos: -8 %)

*Luonnonmarjoista mustikka, puolukka ja lakka

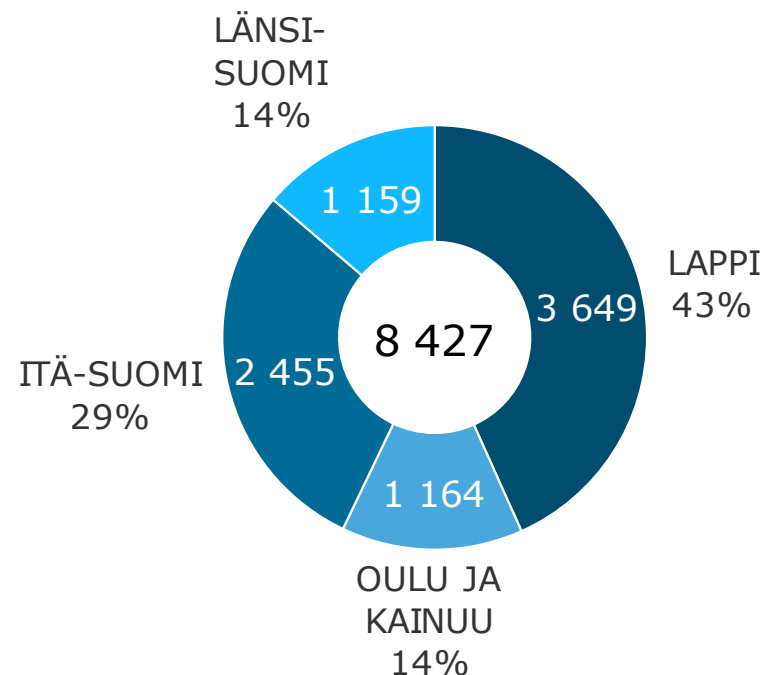

Luonnonmarjojen* ja -sienten kauppantulomäärät ja poimintatulot alueittain 2018

Marjojen ja sienten poimintatulot 2018, 1000€

Marjojen ja sienten kauppantulomäärät 2018, 1000kg

*Luonnonmarjoista mustikka, puolukka ja lakka

Marjojen ja sienien kauppantulomäärät, poiminta-tulot sekä kilohinnat 2018 (hinnat ilman alv:a)

2018	LAPPI			OULU + KAINUU			ITÄ-SUOMI			LÄNSI-SUOMI			KOKO MAA		
	kg	€	€/kg	kg	€	€/kg	kg	€	€/kg	kg	€	€/kg	kg	€	€/kg
LUONNONMARJAT															
Mustikka	3 484 080	6 436 454	1,85	920 533	1 707 637	1,86	1 335 624	2 525 546	1,89	114 672	251 235	2,19	5 854 909	10 920 872	1,87
Puolukka	94 101	161 961	1,72	221 735	374 480	1,69	740 038	1 100 154	1,49	1 019 750	1 595 657	1,56	2 075 624	3 232 252	1,56
Lakka	70 496	730 042	10,36	2 149	31 292	14,56	375	4 650	12,40	-	-	-	73 020	765 984	10,49
Pihlajanmarja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variksenmarja	-	-	-	...	...	...	-	-	-	-	-	-	15 404	19 658	1,28
Karpalo	...	...	...	900	5 200	5,78	5 721	27 134	4,74	5 934	28 370	4,78	12 565	60 744	4,83
Mesimarja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vadelma	-	-	-	-	-	-	...	...	...	-	-	-	110	880	8,00
Tyrni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Juolukka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
YHTEENSÄ	3 648 687	7 328 497		1 160 721	2 138 266		2 081 868	3 658 364		1 140 356	1 875 262		8 031 632	15 000 389	
%		48,9 %			14,3 %			24,4 %			12,5 %			100%	
LUONNONSIENET															
Keltavahvero	-	-	-	334	3 024	9,05	14 977	82 364	5,50	552	4 474	8,11	15 863	89 861	5,66
Herkkutatit	-	-	-	...	...	...	267 700	800 662	2,99	-	-	-	274 882	815 879	2,97
Haaparouskut	-	-	-	...	...	...	59 031	115 363	1,95	...	...	...	61 559	124 205	2,02
Kangarousku	-	-	-	...	...	...	...	...	...	...	...	...	22 521	34 519	1,53
Karvarousku	-	-	-	...	...	...	...	...	...	-	-	-	3 477	5 216	1,50
Suppilovahvero	-	-	-	...	...	...	5 759	22 683	3,94	18 471	38 728	2,10	25 687	67 558	2,63
Korvasieni	-	-	-	...	...	...	2 458	7 211	2,93	-	-	-	2 853	8 001	2,80
Musta torvisieni	-	-	-	...	...	...	...	...	...	-	-	-	168	924	5,50
Muut sienet	-	-	-	...	...	...	13 473	50 456	3,74	...	...	...	16 718	61 813	3,70
YHTEENSÄ	-	-		19 752	47 250		379 221	1 098 693		24 755	62 033		423 728	1 207 975	
%		0,0%			3,9 %			91,0 %			5,1 %			100%	
LUONNONMARJAT JA SIENET YHT.	3 648 687	7 328 497		1 180 473	2 185 516		2 461 089	4 757 056		1 165 111	1 937 295		8 455 360	16 208 364	
		45 %			13 %			29 %			12 %			100%	

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

3. Luonnonmarjojen kauppaantulomäärät

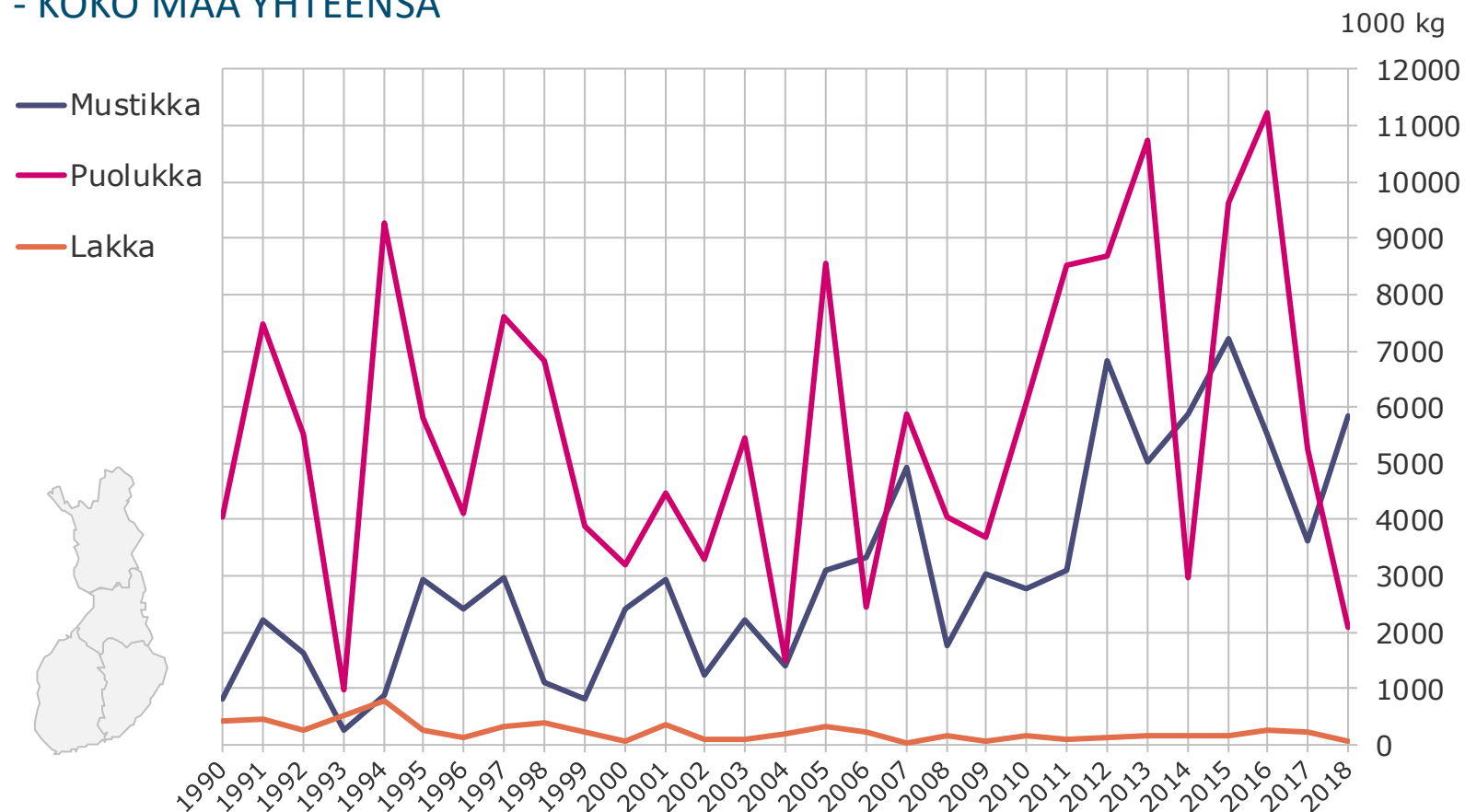

Kauppantulomäärän kehitys

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

KANTAR TNS. KantarTNS Agri Oy

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät suuralueittain 2010-2018

Mustikka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg
LÄNSI-SUOMI	109,8	780,3	10,1	720,2	39,1	1447,6	186,5	433,2	114,7
ITÄ-SUOMI	8,5	662,2	3718,8	1610,6	433,5	3610,0	1422,7	1054,1	1335,6
OULU+KAINUU	978,5	1103,7	1466,2	744,8	2375,3	1238,7	1557,5	1091,9	920,5
LAPPI	1683,1	556,2	1621,8	1932,6	3018,4	903,5	2344,9	1038,0	3484,1
KOKO MAA	2779,9	3102,4	6816,8	5008,2	5866,3	7199,8	5511,7	3617,1	5854,9

Puolukka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg
LÄNSI-SUOMI	2457,7	3303,0	628,7	5604,5	404,8	5043,7	5481,0	2043,6	1019,8
ITÄ-SUOMI	9,0	145,9	4601,0	2490,1	181,0	2982,0	2194,4	1382,9	740,0
OULU+KAINUU	1555,4	4540,0	2815,8	1535,5	1425,4	1575,7	2430,3	1511,2	221,7
LAPPI	2035,1	539,9	622,2	1116,3	969,7	13,9	1134,6	305,7	94,1
KOKO MAA	6057,2	8528,8	8667,8	10746,4	2980,9	9615,2	11240,3	5243,4	2075,6

Lakka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg
LÄNSI-SUOMI	0,3	0,3	0,3	0,7	0,0	0,1	0,4	0,2	0,0
ITÄ-SUOMI	1,2	0,0	3,3	1,7	0,3	3,7	0,5	12,9	0,4
OULU+KAINUU	16,5	17,4	17,7	1,6	4,0	20,4	28,5	16,4	2,1
LAPPI	134,1	82,6	90,8	141,9	157,6	136,1	218,4	192,1	70,5
KOKO MAA	152,2	100,4	112,0	145,9	161,9	160,3	247,8	221,5	73,0

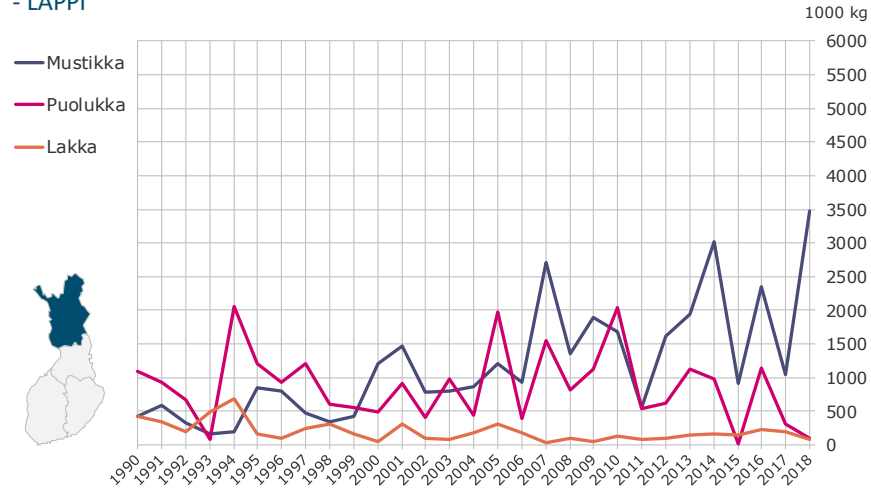
*Muiden marjojen tarkemmat tiedot liitteessä

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät - suuralueittain

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät

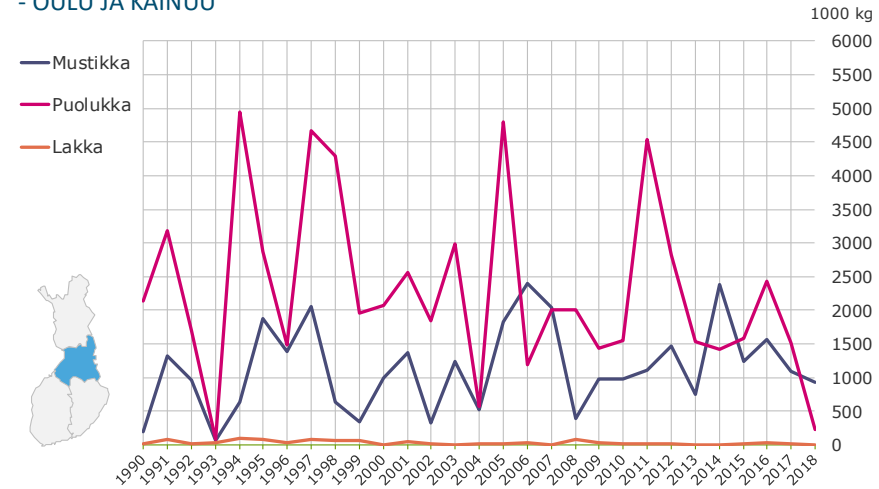
- LAPPI

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät

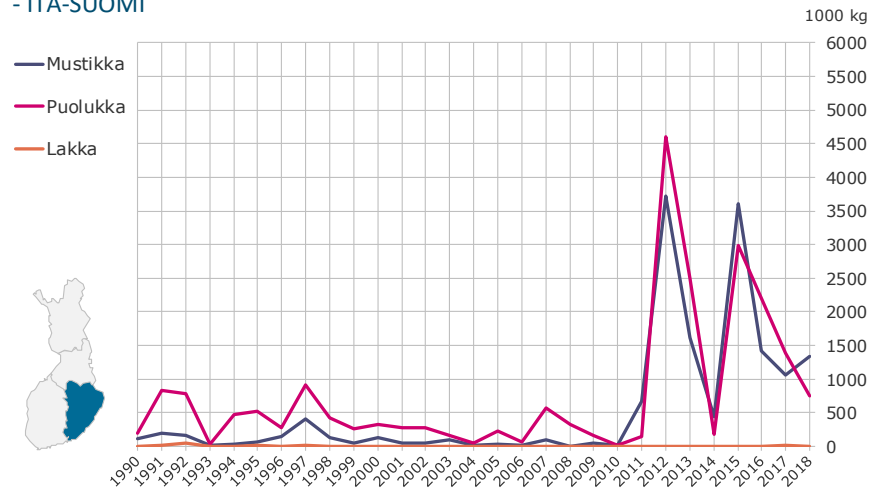
- OULU JA KAINUU

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät

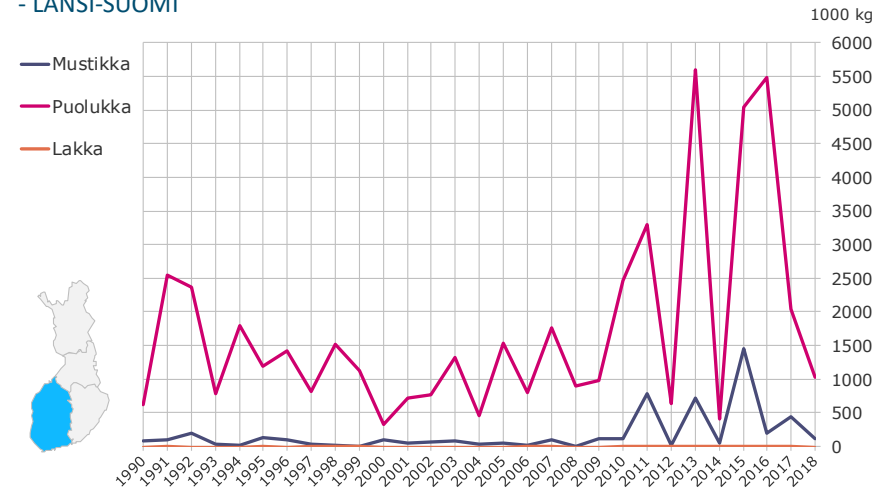
- ITÄ-SUOMI

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen kauppantulomäärät

- LÄNSI-SUOMI

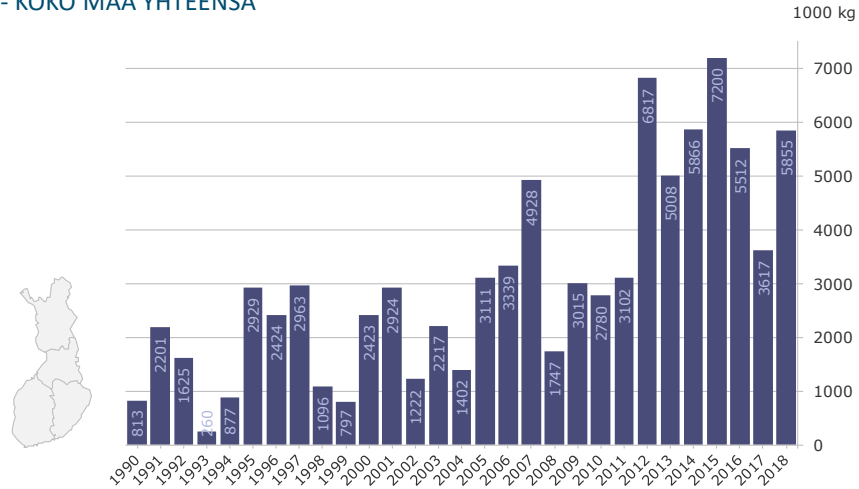

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Mustikan kauppaantulomäärät

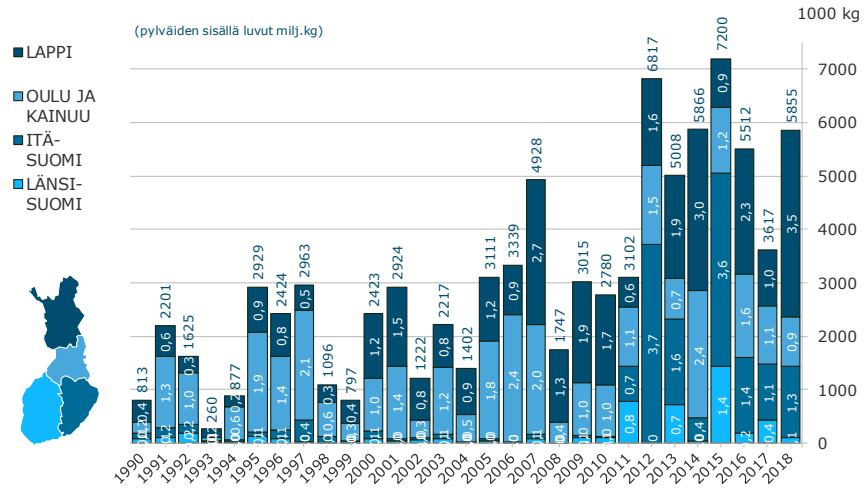

Mustikan kauppaantulomäärät - KOKO MAA YHTEENSÄ

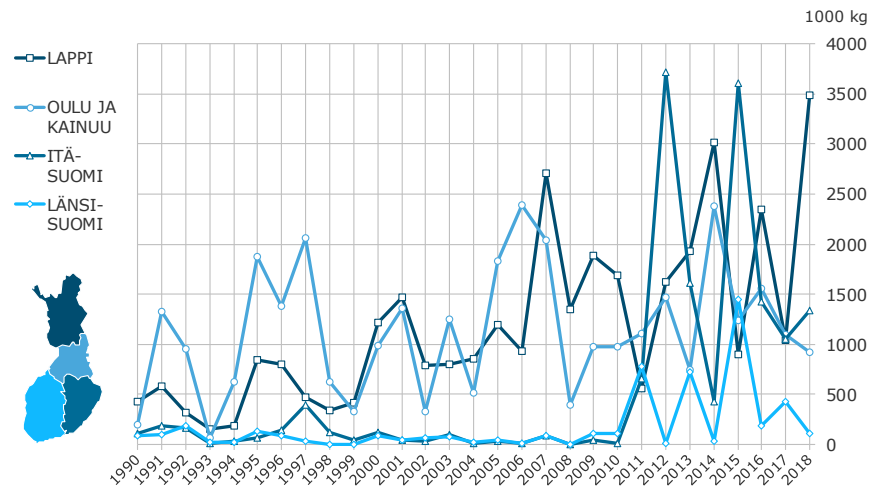
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Mustikan kauppaantulomäärät

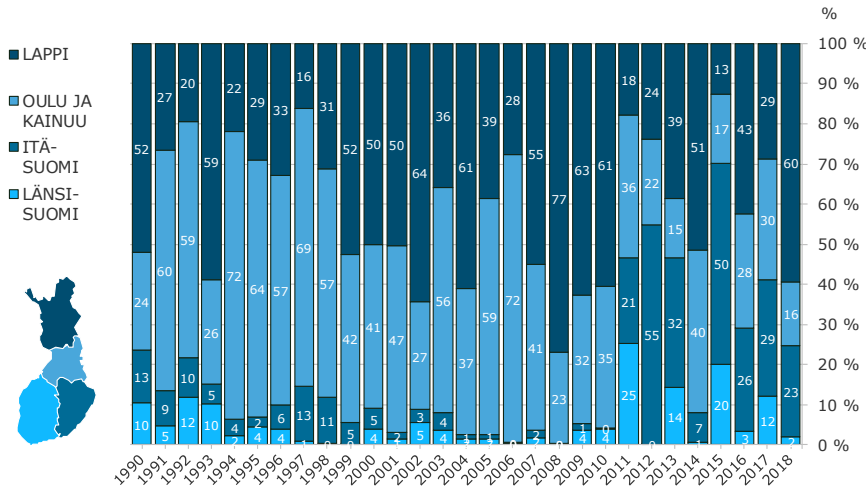
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Mustikan kauppaantulomäärät

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Mustikan kauppaantulomäärät

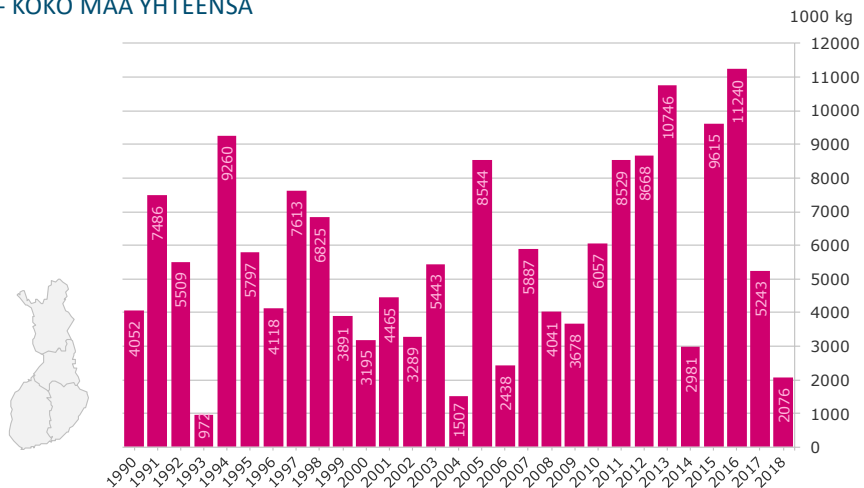
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Puolukan kauppantulomäärät

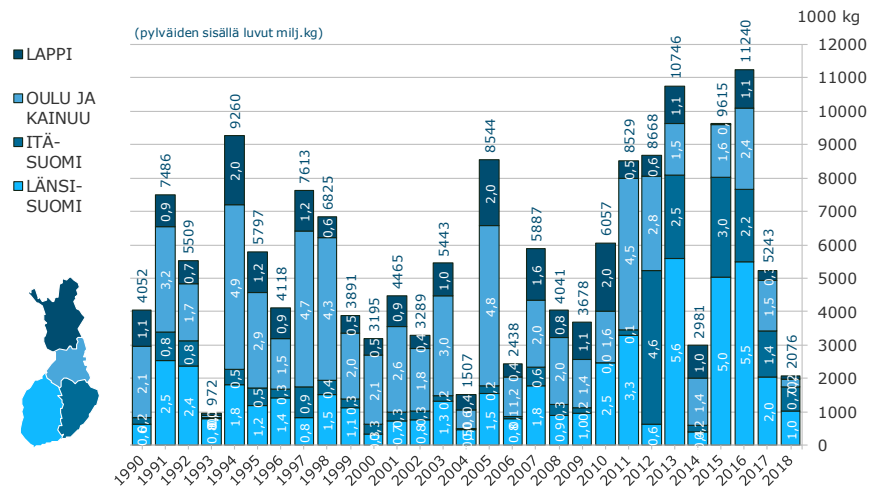
Puolukan kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

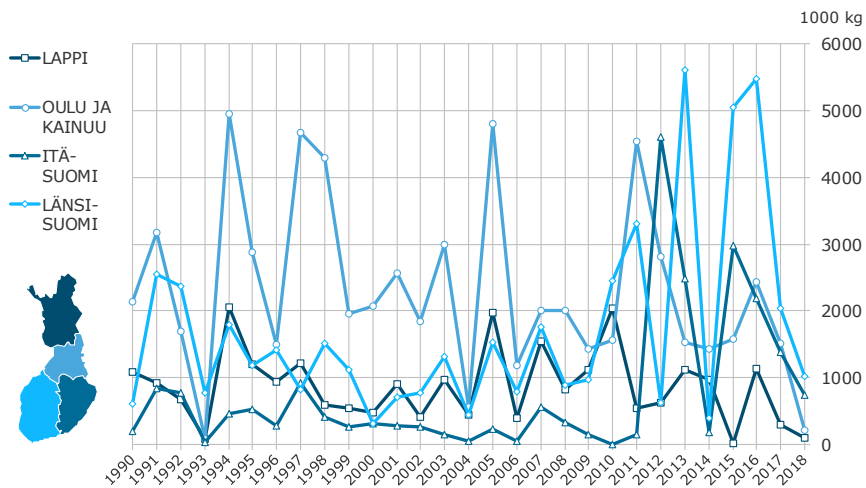
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Puolukan kauppantulomäärät

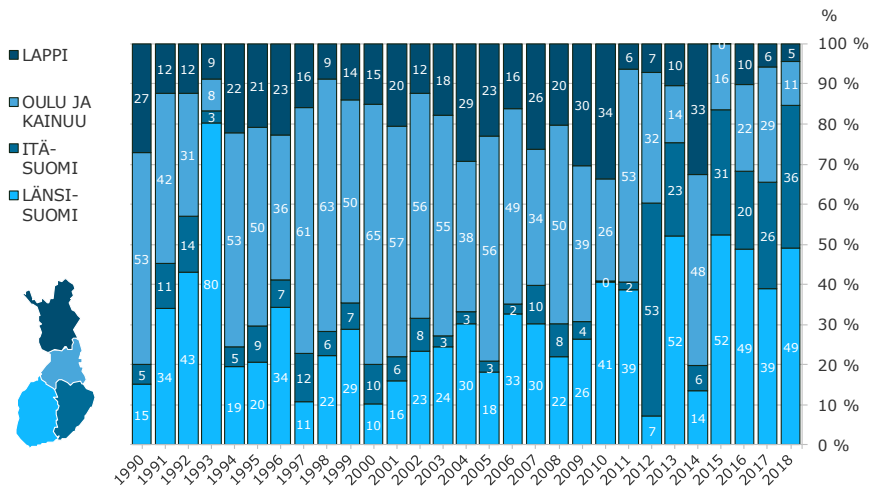
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Puolukan kauppantulomäärät

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Puolukan kauppantulomäärät

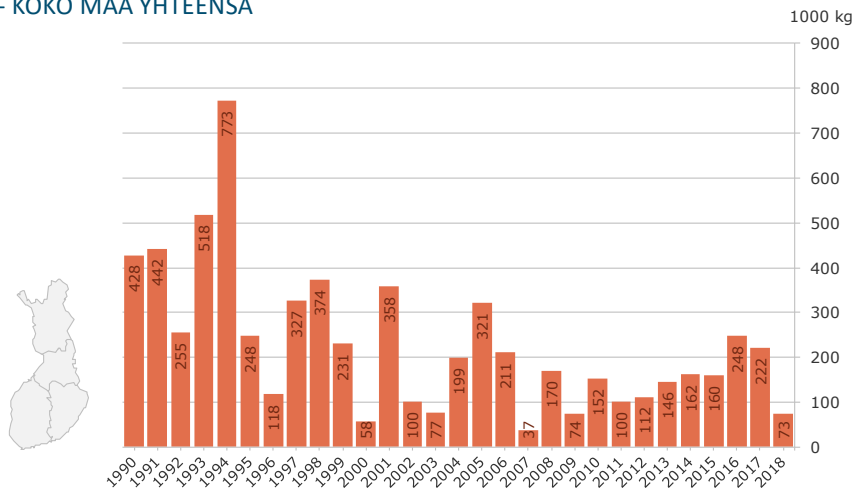
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Lakan kauppaantulomäärät

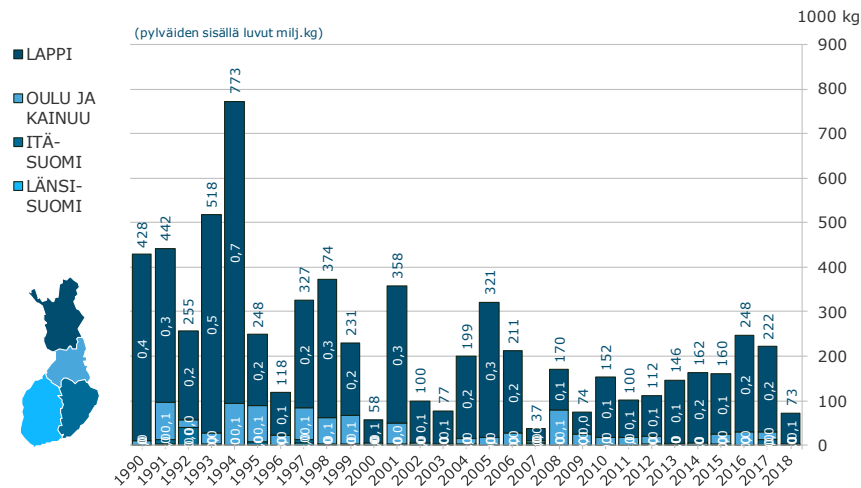
Lakan kauppaantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

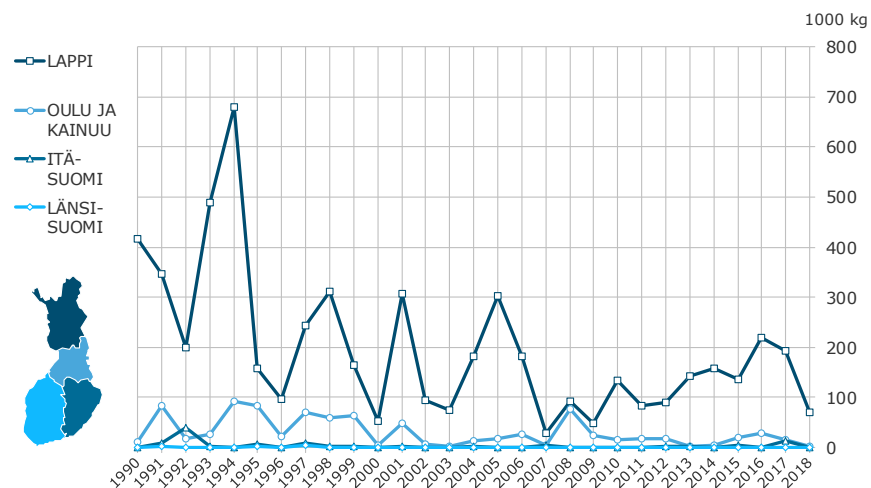
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Lakan kauppaantulomäärät

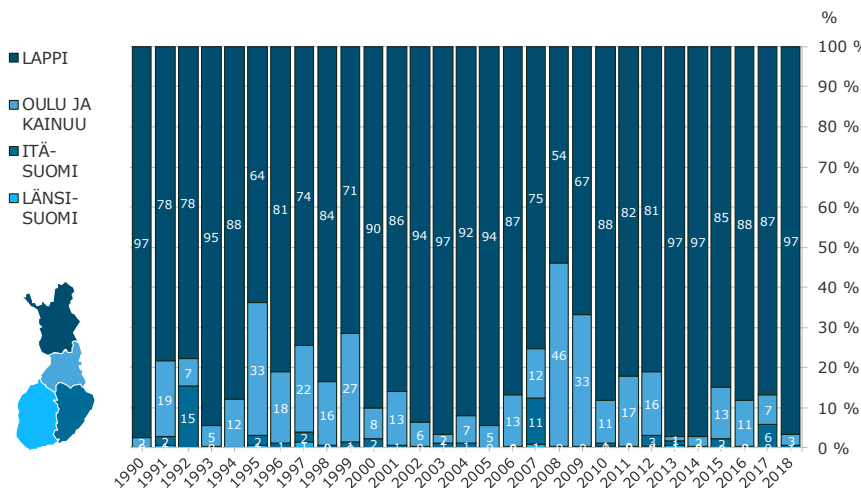
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Lakan kauppaantulomäärät

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Lakan kauppaantulomäärät

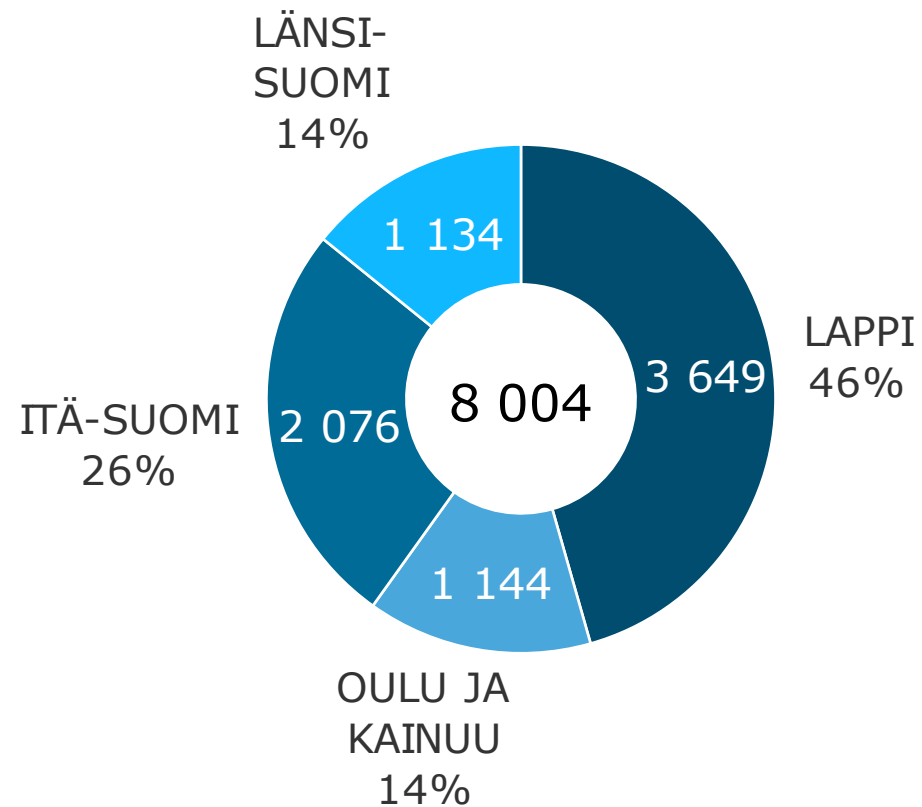

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen* kauppantulo alueittain 2018

Marjojen kauppantulomäärät 2018, 1000kg

*Luonnonmarjoista mustikka, puolukka ja lakka

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

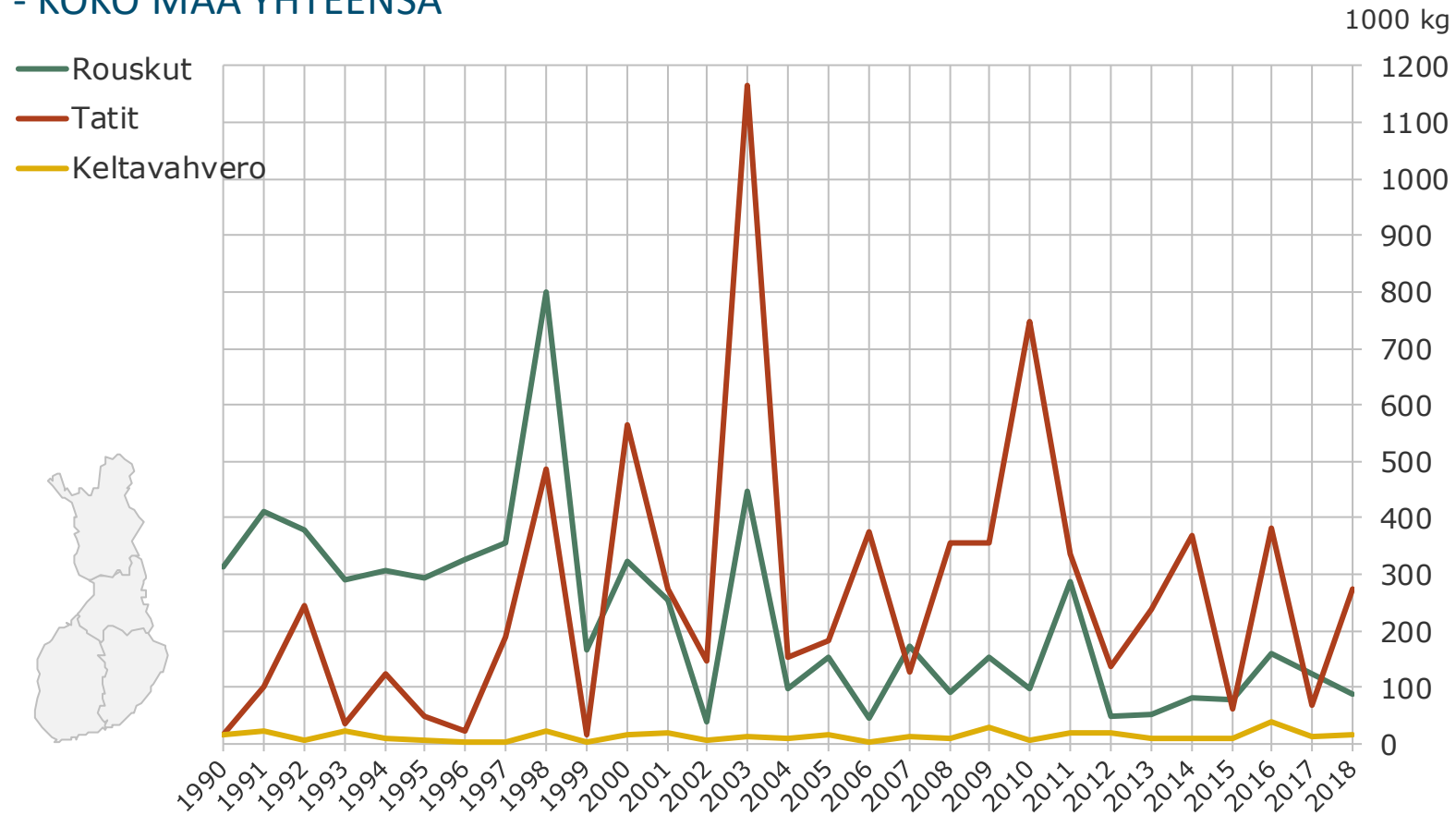
4. Luonnonsienten kauppaantulomäärät

Luonnonsienten kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsientien kauppantulomäärät suuralueittain 2010-2018

Keltavahvero	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg
LÄNSI-SUOMI	3,7	7,8	0,1	2,6	2,5	4,5	6,6	1,0	0,6
ITÄ-SUOMI	0,9	11,1	17,1	7,8	7,7	5,0	31,9	10,9	15,0
OULU+KAINUU	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,7	0,2	0,3
LAPPI	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KOKO MAA	4,7	19,1	17,3	10,5	10,3	9,7	39,2	12,1	15,9

Tatit	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg
LÄNSI-SUOMI	60,0	0,0	5,0	10,0	67,4	0,0	10,0	0,0	0,0
ITÄ-SUOMI	595,3	312,5	130,7	221,3	251,4	61,5	361,1	66,0	267,7
OULU+KAINUU	92,0	24,5	0,0	6,8	34,7	0,1	11,5	0,6	7,2
LAPPI	0,3	0,0	0,0	0,0	15,7	0,0	0,0	0,0	0,0
KOKO MAA	747,5	337,0	135,7	238,2	369,1	61,6	382,7	66,6	274,9

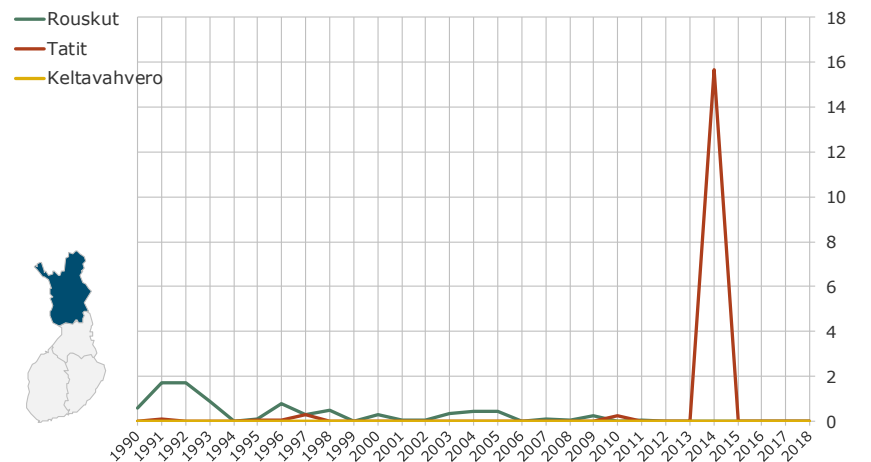
Rouskut	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg	1000 kg
LÄNSI-SUOMI	20,2	17,7	8,3	20,0	16,0	6,9	22,5	1,4	4,7
ITÄ-SUOMI	78,0	267,0	41,3	30,6	65,6	64,5	127,7	112,9	74,7
OULU+KAINUU	0,4	0,5	0,0	0,0	0,3	5,9	9,4	8,0	8,2
LAPPI	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KOKO MAA	98,6	285,3	49,6	50,5	81,9	77,2	159,6	122,2	87,6

Luonnonsientien kauppantulomäärät - suuralueittain

Luonnonsientien kauppantulomäärät

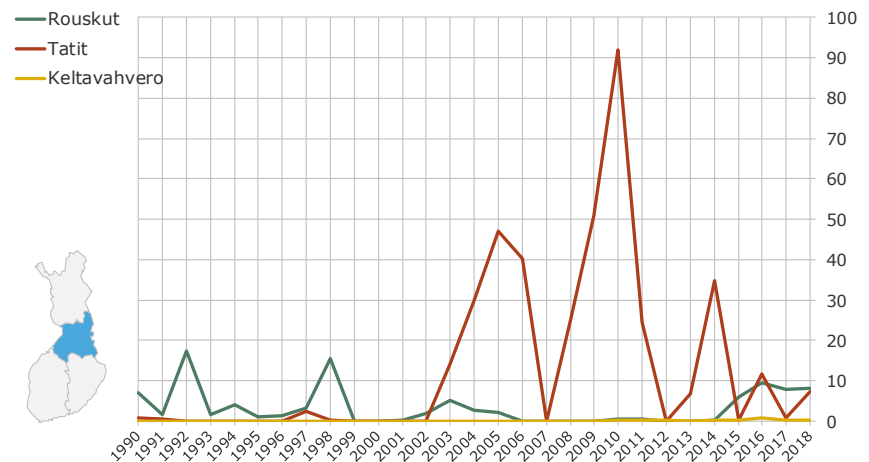
- LAPPI

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsientien kauppantulomäärät

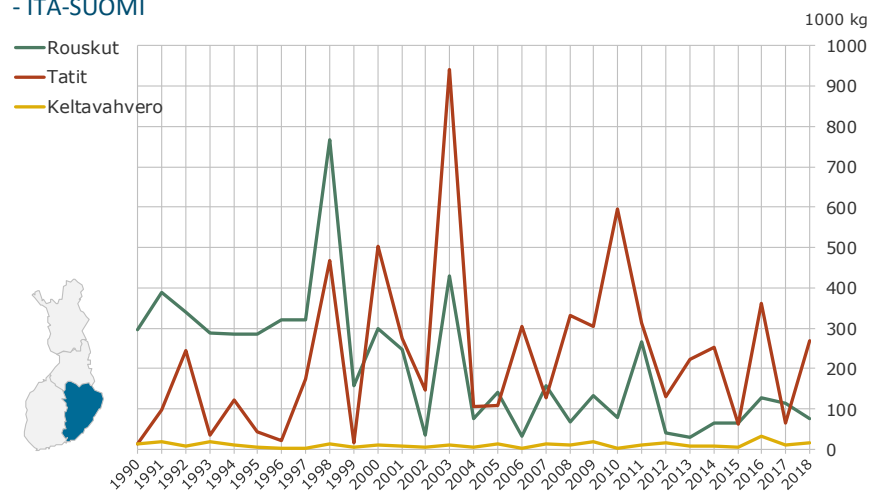
- OULU JA KAINUU

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsientien kauppantulomäärät

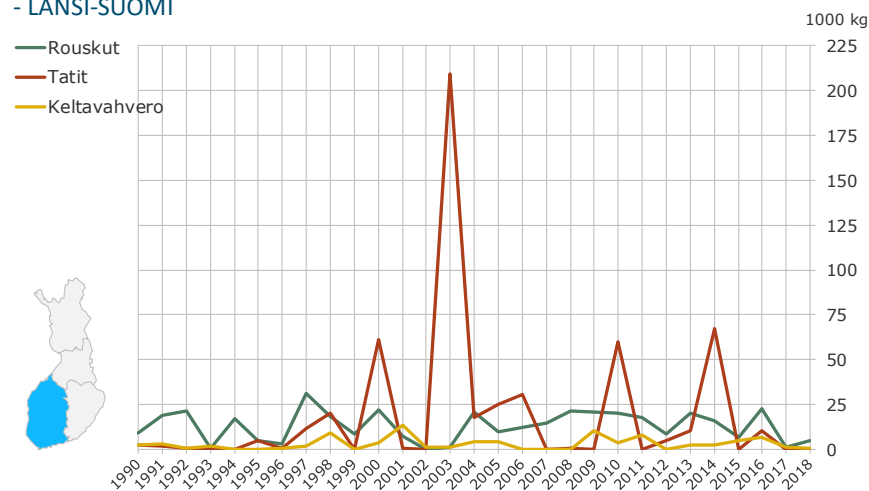
- ITÄ-SUOMI

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsientien kauppantulomäärät

- LÄNSI-SUOMI

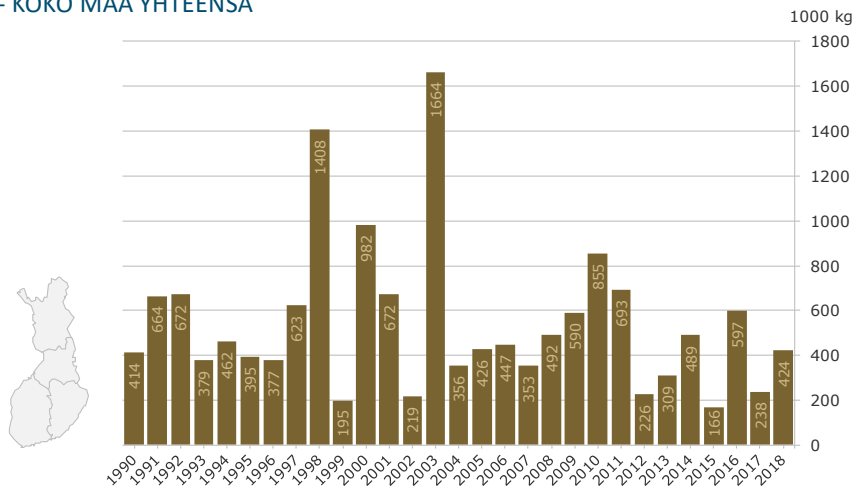
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät - sienilajeittain

Luonnonsienten kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

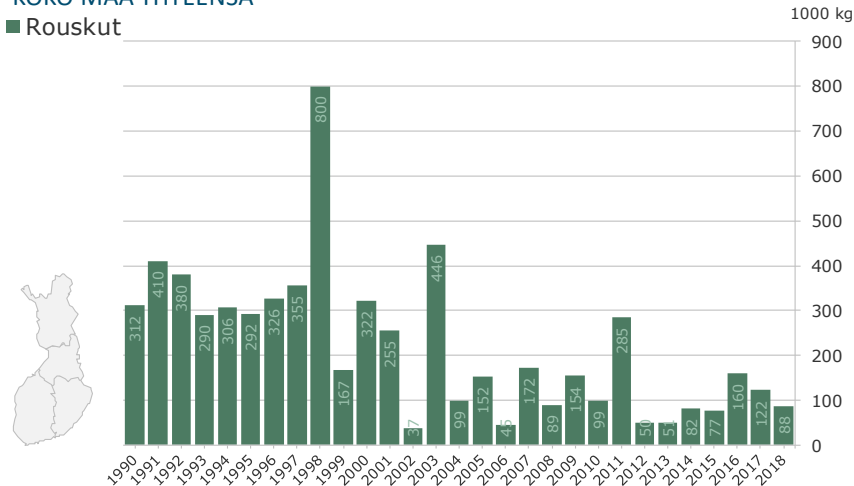

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

■ Rouskut

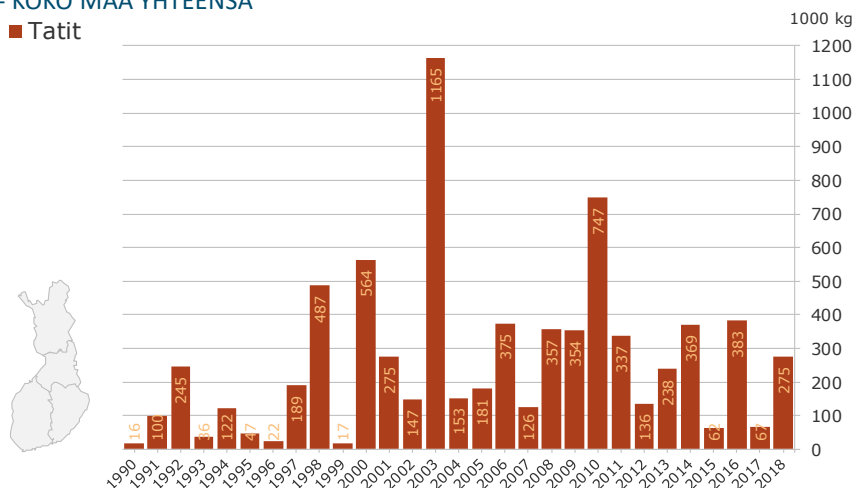

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

■ Tatit

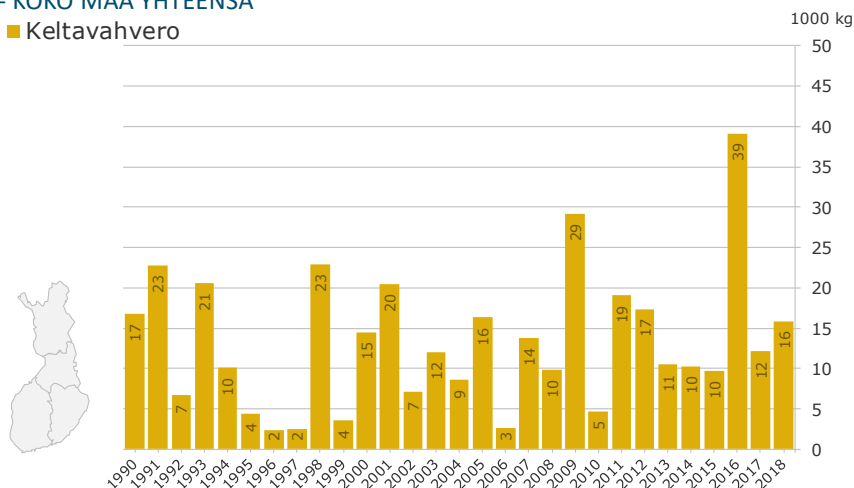

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

■ Keltavahvero

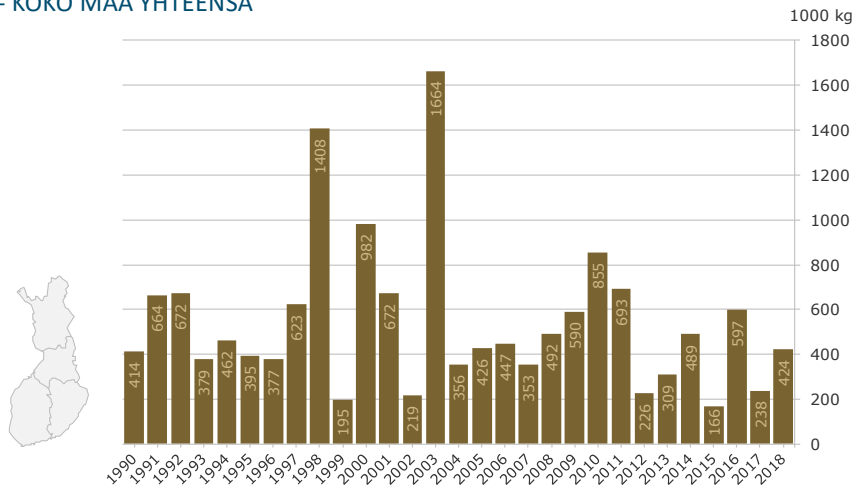
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät

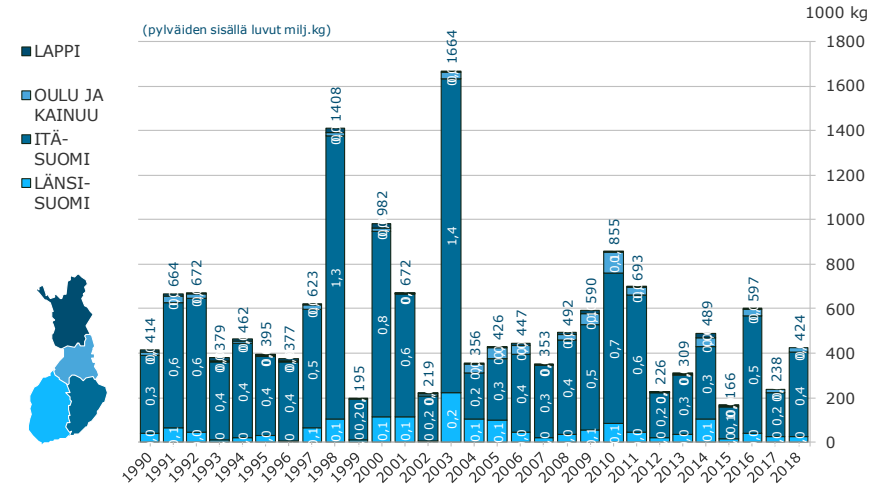
Luonnonsienten kauppantulomäärät

- KOKO MAA YHTEENSÄ

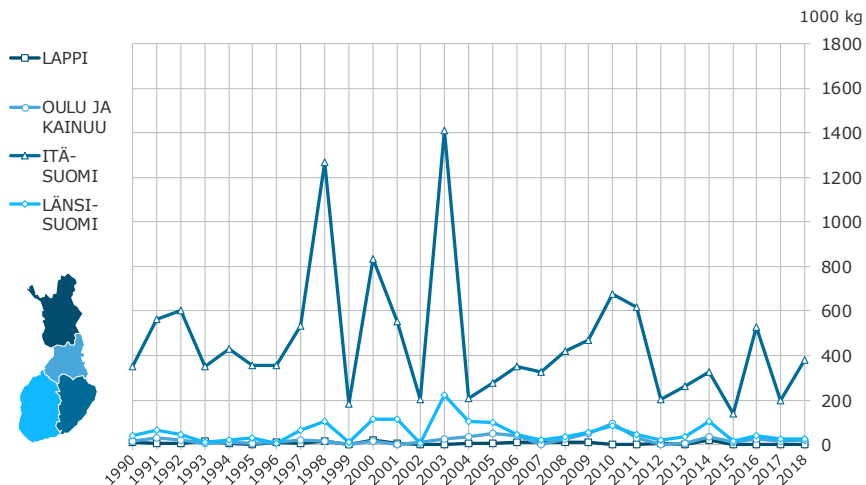
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät

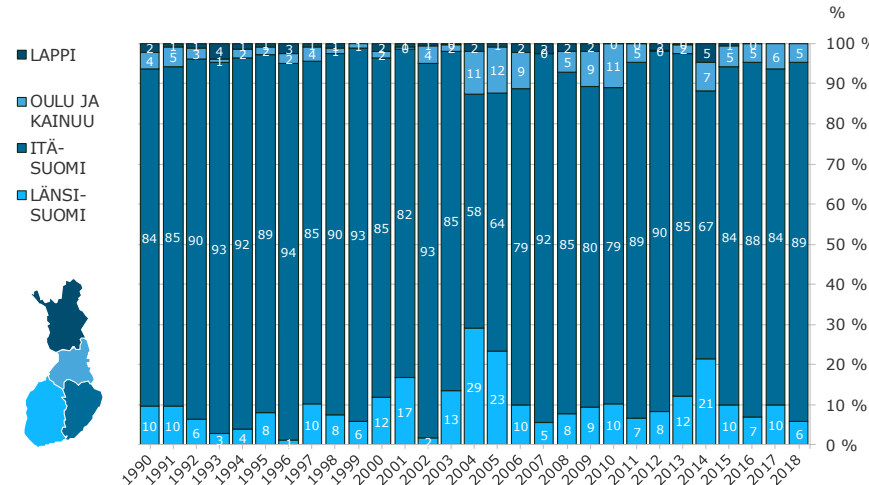
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulomäärät

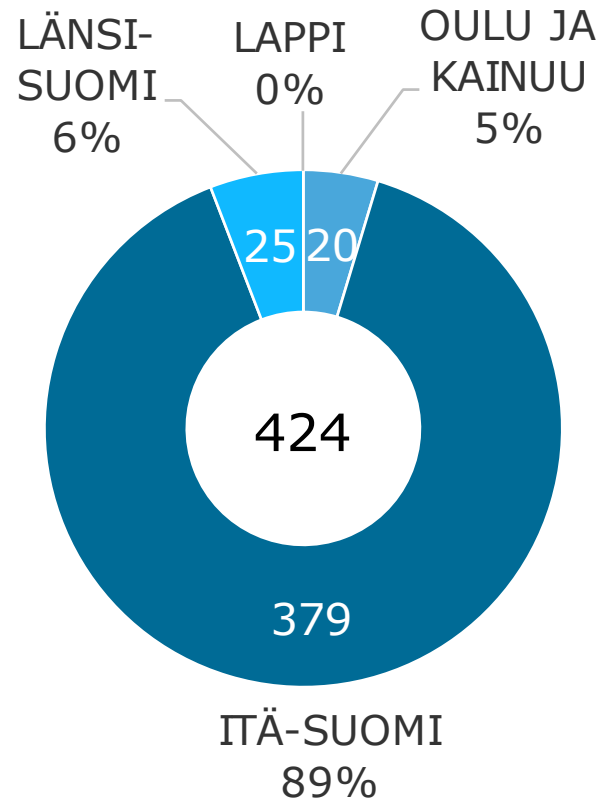

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsienten kauppantulo alueittain 2018

Sienten kauppantulomäärät 2018, 1000kg

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

5. Hinnat ja poimintatulo

Luonnonmarjojen hinnat 2010-2018 €/kg

Mustikka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg
LÄNSI-SUOMI	1,88	2,51	3,13	1,50	3,06	1,31	1,40	2,05	2,19
ITÄ-SUOMI	4,06	2,45	1,79	1,51	2,14	1,35	1,19	1,81	1,89
OULU+KAINUU	1,46	2,28	1,68	1,46	1,67	1,36	1,11	1,75	1,86
LAPPI	1,65	2,49	1,88	1,48	1,67	1,28	1,19	1,80	1,85
KOKO MAA	1,60	2,41	1,79	1,49	1,71	1,33	1,17	1,82	1,87

Puolukka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg
LÄNSI-SUOMI	1,30	1,50	1,59	1,12	1,17	1,10	0,91	0,91	1,56
ITÄ-SUOMI	3,12	1,81	1,31	1,21	1,49	1,07	0,89	0,86	1,49
OULU+KAINUU	1,23	1,54	1,29	1,22	0,88	1,00	0,81	0,87	1,69
LAPPI	1,44	1,54	1,41	1,18	0,87	1,03	0,84	0,92	1,72
KOKO MAA	1,33	1,53	1,33	1,16	0,95	1,07	0,88	0,88	1,56

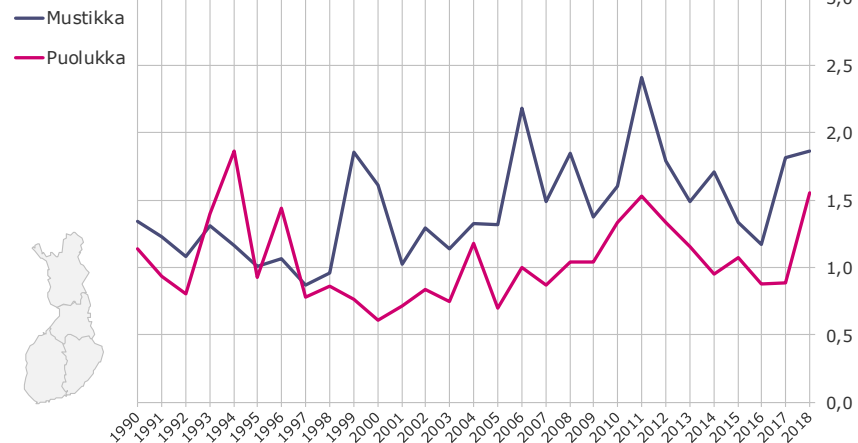
Lakka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg
LÄNSI-SUOMI	13,33	11,28	13,92	10,86	15,00	10,91	10,02	8,15	
ITÄ-SUOMI	10,46	14,83	12,21	12,02	12,32	9,86	12,53	7,87	12,40
OULU+KAINUU	7,80	9,52	12,30	11,02	12,81	9,64	8,32	6,99	14,56
LAPPI	8,37	10,09	13,08	8,56	12,06	8,90	7,39	6,67	10,36
KOKO MAA	8,33	10,00	12,93	8,64	12,08	9,01	7,51	6,77	10,49

Luonnonmarjojen hinnat

Luonnonmarjojen painotetut hinnat

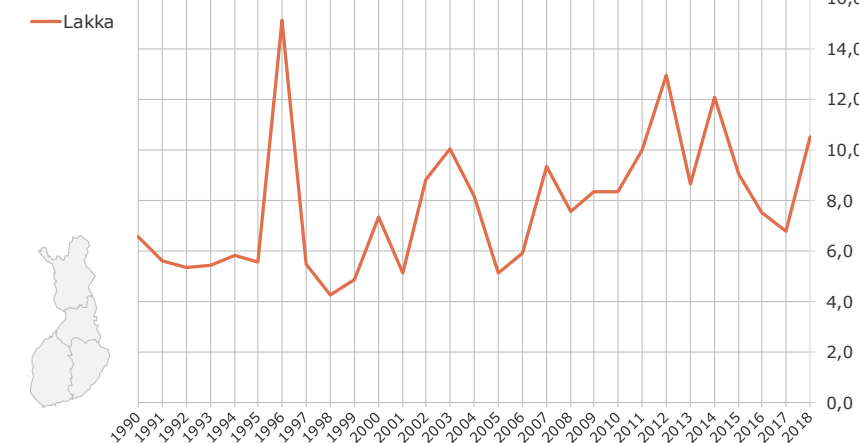
nimellisinä hintoina
(1995 lähtien ilman alv.)

KANTAR TNS_{FI} KantarTNS Agri Oy

Luonnonmarjojen painotetut hinnat

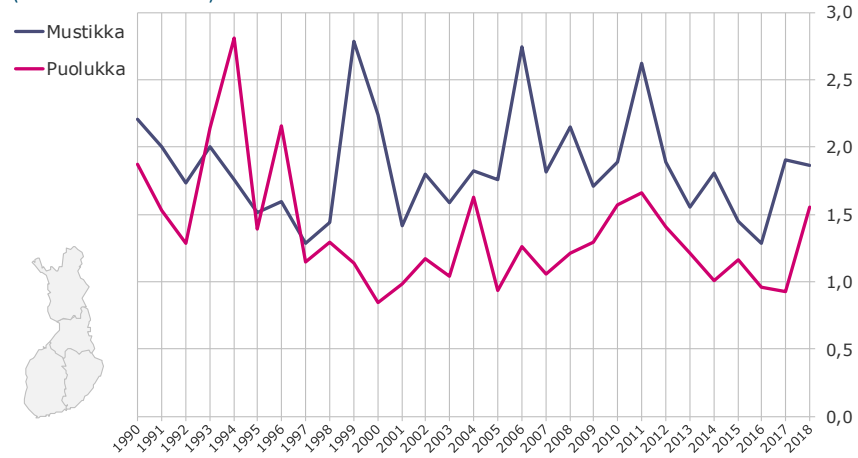
nimellisinä hintoina
(1995 lähtien ilman alv.)

KANTAR TNS_{FI} KantarTNS Agri Oy

Luonnonmarjojen painotetut hinnat

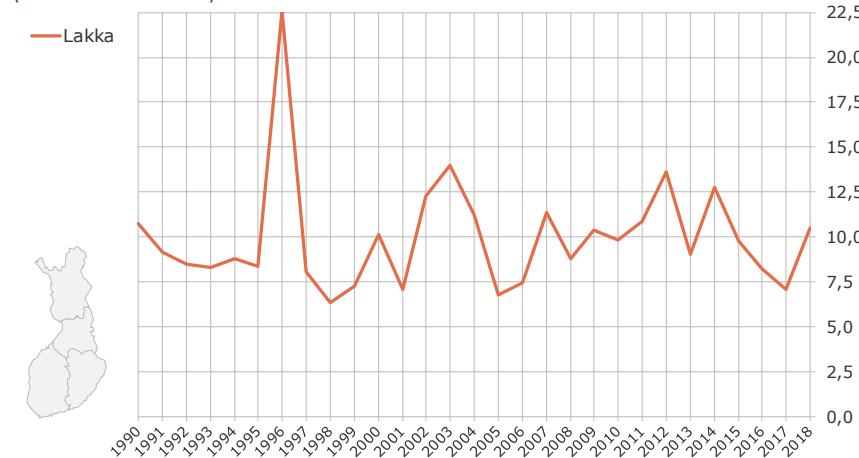
reaalihintoina (=vuoden 2018 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)
(1995 lähtien ilman alv.)

KANTAR TNS_{FI} KantarTNS Agri Oy

Luonnonmarjojen painotetut hinnat

reaalihintoina (=vuoden 2018 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)
(1995 lähtien ilman alv.)

KANTAR TNS_{FI} KantarTNS Agri Oy

Luonnonsientien hinnat 2010-2018 €/kg

Keltavahvero	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg
LÄNSI-SUOMI	6,19	7,94	10,00	8,13	7,61	7,58	4,39	6,22	8,11
ITÄ-SUOMI	8,31	5,24	5,29	5,49	5,95	6,16	4,36	5,39	5,50
OULU+KAINUU	9,00	10,00	8,00	10,00	9,00	6,74	6,00	7,00	9,05
LAPPI									
KOKO MAA	6,70	6,39	5,34	6,17	6,38	6,83	4,39	5,49	5,66

Tatit	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg
LÄNSI-SUOMI	3,60		3,00	2,80	2,50		2,50		
ITÄ-SUOMI	3,42	3,63	3,00	2,77	2,52	2,89	2,51	2,60	2,99
OULU+KAINUU	3,30	2,67		2,77	2,52	3,00	2,57	3,52	2,12
LAPPI	3,00				3,98				
KOKO MAA	3,42	3,56	3,00	2,77	2,58	2,89	2,51	2,61	2,97

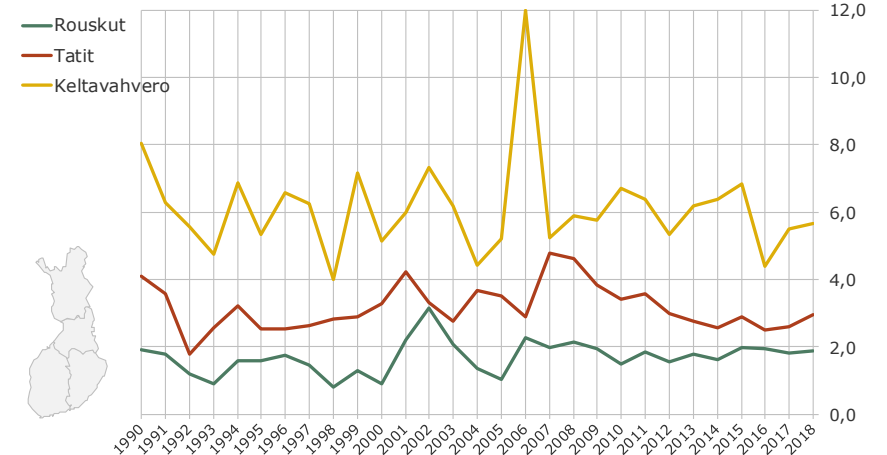
Rouskut	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg	€/kg
LÄNSI-SUOMI	3,08	2,39	3,04	2,08	2,26	2,43	1,86	2,11	3,24
ITÄ-SUOMI	1,08	1,82	1,26	1,59	1,45	1,86	1,95	1,76	1,80
OULU+KAINUU	2,50	2,53		3,85	2,50	2,78	2,29	2,39	1,76
LAPPI		2,32							
KOKO MAA	1,49	1,85	1,55	1,79	1,61	1,98	1,96	1,81	1,87

Luonnonsientien hinnat

Luonnonsientien painotetut hinnat

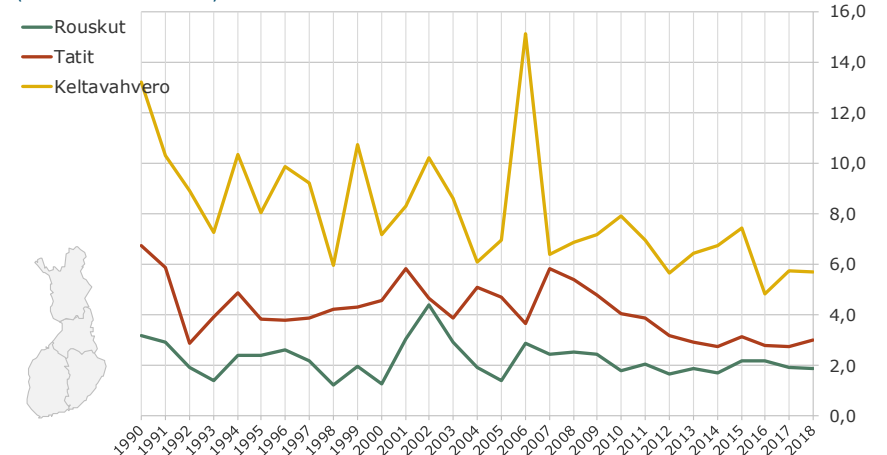
nimellisinä hintoina
(1995 lähtien ilman alv.)

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonsientien painotetut hinnat

reaalihintoina (=vuoden 2018 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)
(1995 lähtien ilman alv.)

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

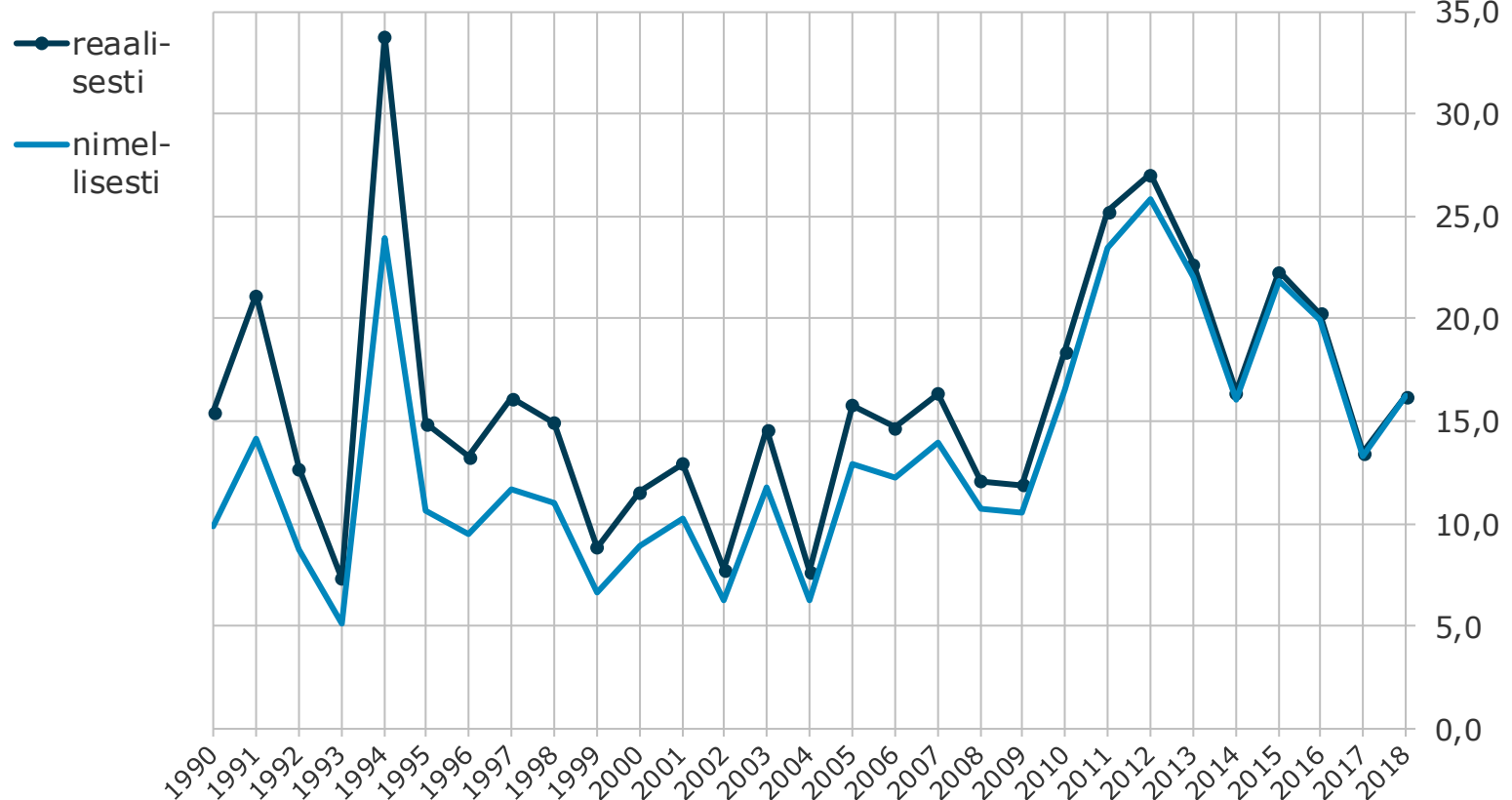
Poimintatulon kehitys

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulo

Reaaliset hinnat muutettu nimelliseksi hinnoiksi

Tilastokeskuksen elinkustannusindeksillä

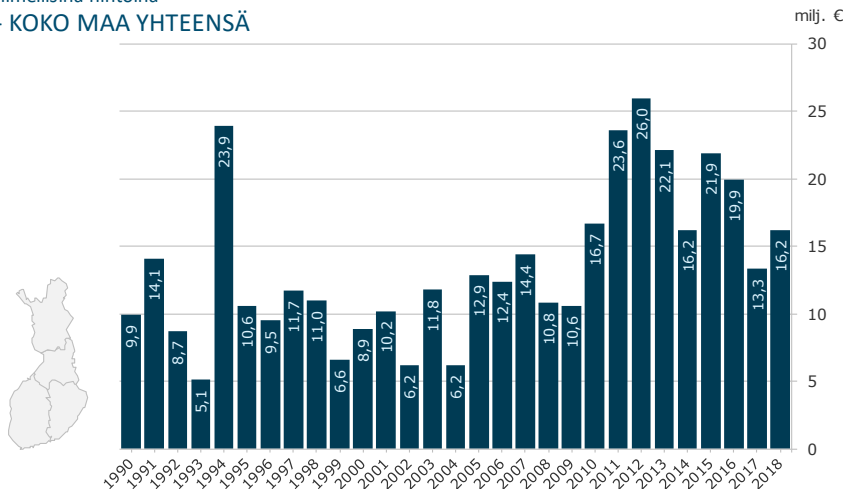
KANTAR TNS. Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulo

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

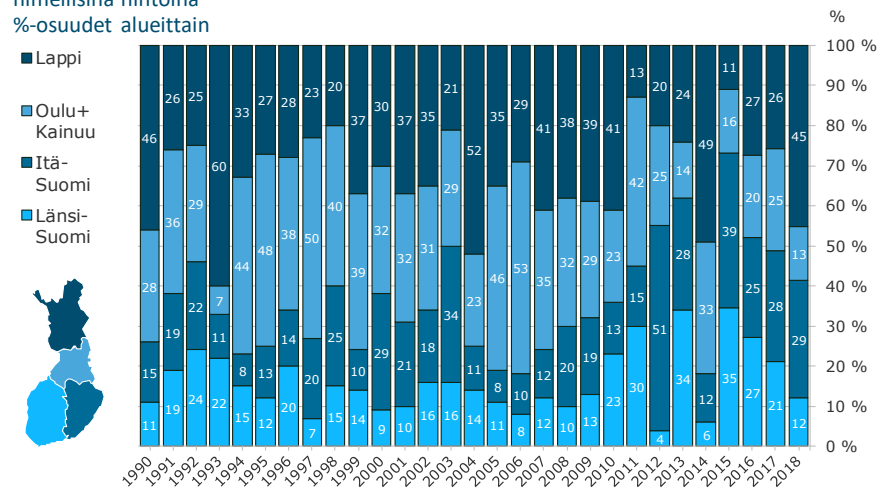
nimellisinä hintoina
- KOKO MAA YHTEENSÄ

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

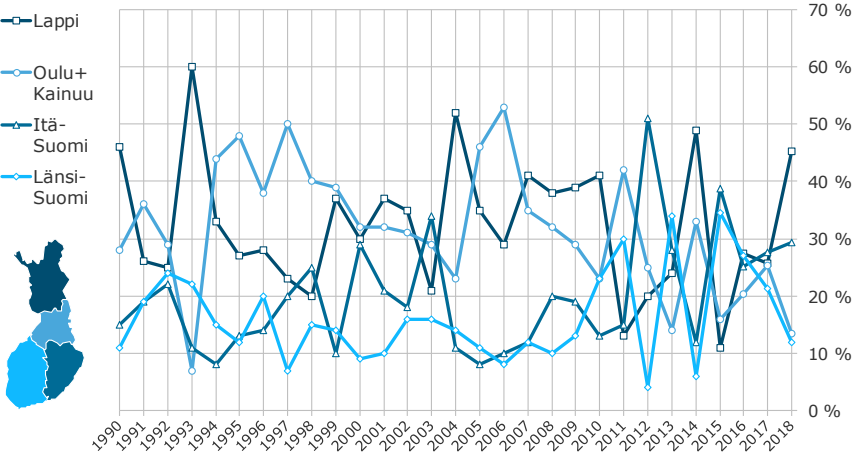
nimellisinä hintoina
%-osuudet alueittain

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

nimellisinä hintoina
%-osuudet alueittain

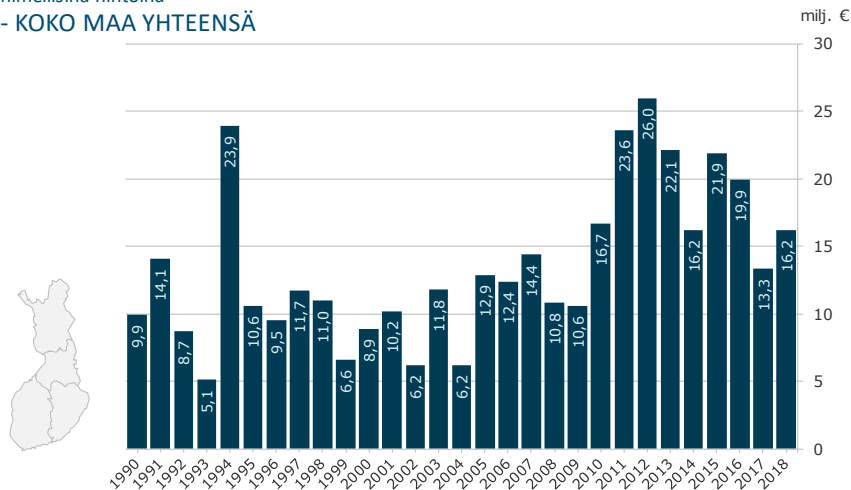
KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulo

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

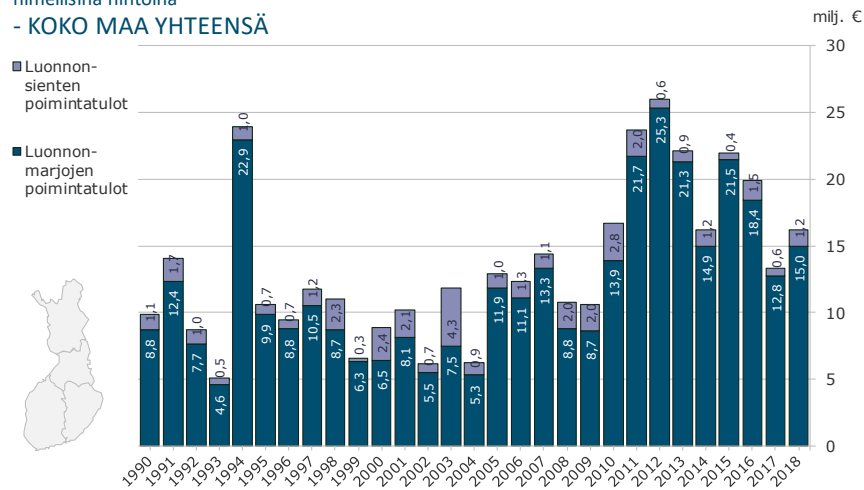
nimellisinä hintoina
- KOKO MAA YHTEENSÄ

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

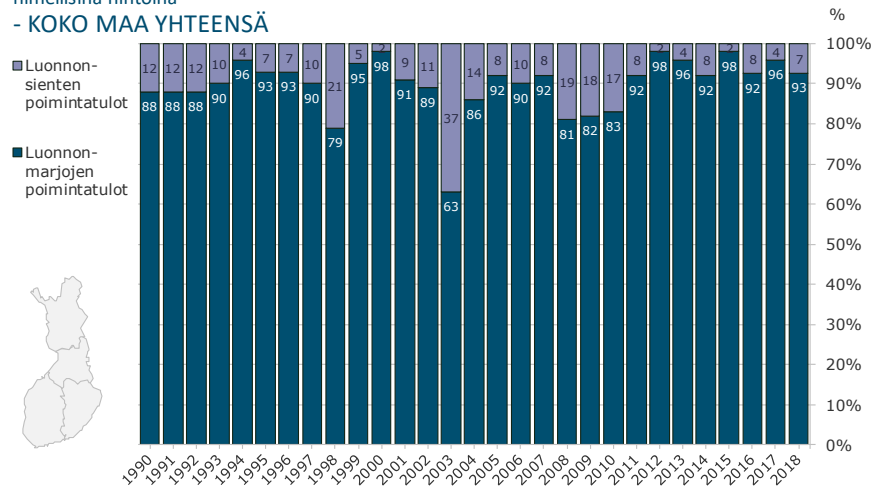
nimellisinä hintoina
- KOKO MAA YHTEENSÄ

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot

nimellisinä hintoina
- KOKO MAA YHTEENSÄ

KANTAR TNS Kantar TNS Agri Oy

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

6. Luomuluonnonmarjat ja -sienet

Luomuluonnonmarjojen kauppantulo 2010-2018

LUOMUluonnonmarjat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
MUSTIKKA									
- kauppantulo, kg	1 035 762	667 452	870 386	856 337	3 044 394	1 301 037	3 272 395	824 968	3 381 424
- kilohinta, euroa/kg	1,62	2,19	1,68	1,40	1,67	1,26	1,12	1,81	1,85
- poimintatulo, euroa	1 681 825	1 464 500	1 459 895	1 198 872	5 081 842	1 644 385	3 679 481	1 493 107	6 272 342
PUOLUKKA									
- kauppantulo, kg	1 232 191	2 092 473	501 062	757 153	759 342	664 867	1 470 521	292 416	96 780
- kilohinta, euroa/kg	1,28	1,53	1,30	1,06	0,83	1,00	0,84	0,92	1,79
- poimintatulo, euroa	1 571 239	3 192 388	651 136	799 056	631 756	665 090	1 230 385	269 526	173 530
LAKKA									
- kauppantulo, kg	1 340	129	14 350	4 619	89 876	106 314	94 492	129 889	42 098
- kilohinta, euroa/kg	8,87	10,00	12,05	8,50	11,76	8,81	7,14	6,11	10,19
- poimintatulo, euroa	11 888	1 290	172 900	39 262	1 056 634	937 060	675 117	793 316	429 176
VARIKSENMARJA									
- kauppantulo, kg	...	...	...	...	-	-	...	-	-
- kilohinta, euroa/kg	...	...	...	...	-	-	...	-	-
- poimintatulo, euroa	...	...	...	...	-	-	...	-	-
KARPALO									
- kauppantulo, kg	...	-	...	-	-	-	-	-	-
- kilohinta, euroa/kg	...	-	...	-	-	-	-	-	-
- poimintatulo, euroa	...	-	...	-	-	-	-	-	-

...) vähäinen määrä/tietoa ei julkisteta

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

7. Kotimaisten ja ulkomaisten poimijoiden poimintaosuus

Ulkomaiset marjanpoimijat

- Vuodesta 2011 lähtien on Marsi-tiedustelussa kysytty kotimaisten ja ulkomaisten poimijoiden poimintaosuutta sekä kokonaismarjamäärästä että –sienimäärästä. Marjayritykset ovat kutsuneet ulkomaisia poimijoita jo muutamia vuosia satokauden aikaiseen marjanpoimintaan. Poimijoiden lukumäärä on useita tuhansia. Suurin osa poimijoista on thaimaalaisia, mutta osa tulee myös Itä-Euroopasta, Baltian maista, Venäjältä ja Ukrainasta. Viisumilla he saavat työskennellä maassa enintään kolme kuukautta. EU-maista tulevat voivat ilman viisumia oleskella maassa enintään kolme kuukautta. Viisumitta tulevia omatoimimatkailijoita on jonkun verran myös luonnonmarjojen poimijoina.
- Kotimaisin voimin luonnonmarjojen myyntipoiminta jäisi olemattomaksi. Poimijat ikääntyvät ja nuoria on vaikea saada mukaan. Poiminnan kannattavuus ja muut ansiomahdollisuudet ratkaisevat kiinnostuksen. Hyvä sato saattaa innostaa uusia poimijoita satunnaisesti keräämään marjoja myyntiin. Keski-ikäiset ovat usein perheellisiä, jotka poimivat ansiotyönsä ohella omiin tarpeisiinsa sekä sukulaisille ja tuttaville. Ulkomaisten poimijoiden avulla marjojen myyntimäärät ovat suurentuneet merkittävästi. Talteenotto paranee ja metsiin jäävä pilaantuneiden marjojen määrä jää vähäisemmäksi. Luonnonsienet poimitaan lähes yksinomaan kotimaisin poimijavoimin.
- Ensimmäisten vuosien aikana ulkomaisia poimijoita oli vain Lapin ja Oulun läänien alueilla. Nykyään vuosittaiset satomäärät ratkaisevat. Ulkomaiset poimijat on helppo osoittaa ryhminä alueille, joissa on hyvä sato ja riittävästi poimittavaa. Lapin ja Oulun läänien alueella on eniten luomualueita, joten sieltä poimituilla marjoilla on myös lisäarvoa yrityksille.
- Marja- ja sieniyritykset ilmoittivat poimijoiden poimintaosuudet koko marjamäärästä sekä –sienimäärästä. Vastanneiden yritysten mukaan luonnonmarjamäärästä ulkomaalaiset poimijat keräsivät viime vuonna 93 % (v. 2017 75 %). Saatu poimijatieto marjamäärineen edusti 7,9 milj. kg. Vastaava osuus sienimäärästä oli 11 % (v. 2017 20 %), mikä edustaa runsasta 42 tonnia koko sienimäärästä.
- Ulkomaisiksi poimijoiksi lasketaan satokauden ajaksi Suomeen tulleet poimijat, mutta ei Suomessa vakituisesti asuvia ulkomaalaisia.

Kotimaisten ja ulkomaisten poimijoiden poimimat osuudet

Kotimaisten ja ulkomaisten poimijoiden poimimat osuudet koko myyntimäärästä vuonna 2018, %

Tuote	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi-Suomi	Koko maa
2018	%	%	%	%	%
LUONNONMARJAT					
Kotimaiset poimijat	4	4	10	11	7
Ulkomaiset poimijat	96	96	90	89	93
Kokonaismäärä, 1000 kg (kaikki)	3 649	1 161	2 082	1 140	8 032
Poimijan kansalaisuus ilmoitettu, %-kokonaiskiloista					98
LUONNONSIENET					
Kotimaiset poimijat					
Ulkomaiset poimijat					
Kokonaismäärä, kg (kaikki)					
Poimijan kansalaisuus ilmoitettu, %-kokonaiskiloista					

Kotimaisten ja ulkomaisten poimijoiden poimimat osuudet koko myyntimäärästä 2013-2018, %

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	%	%	%	%	%	%
LUONNONMARJAT						
Kotimaiset poimijat	21	21	14	19	25	7
Ulkomaiset poimijat	79	79	86	81	75	93
Kokonaismäärä, 1000 kg (kaikki)	15 917	9 090	17 004	17 198	9 132	8 032
Poimijan kansalaisuus ilmoitettu, %-kokonaiskiloista	70	99	99	96	100	98
LUONNONSIENET						
Kotimaiset poimijat	98	96	78	81	80	89
Ulkomaiset poimijat	2	4	22	19	20	11
Kokonaismäärä, kg (kaikki)	0	0	166 013	596 892	238 382	423 641
Poimijan kansalaisuus ilmoitettu, %-kokonaiskiloista	93	94	46	98	83	94
osuus kiloista, jonka osalta ilmoitettu poimijarakenne	11 142	8 999	16 831	16 438	9 127	8 310

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

8. Luonnonmarjojen tuonti ja vienti

Luonnonmarjojen tuonti ja vienti 2017-2018

Tuote	Tuonti	Tuonti	Vienti	Vienti
2018	1000 kg	1 000 €	1000 kg	1 000 €
Tuoremustikka	534,4	4 093,6	0,2	1,5
Jäädyltetty mustikka (ilman sokeria)	1 245,8	3 787,5	1 327,9	4 732,8
Tuorepuolukka	56,1	258,6	0,0	0,0

Tuote	Tuonti	Tuonti	Vienti	Vienti
2017	1000 kg	1 000 €	1000 kg	1 000 €
Tuoremustikka	273,4	1 506,5	192,7	411,4
Jäädyltetty mustikka (ilman sokeria)	1 373,1	4 000,2	2 477,0	6 370,1
Tuorepuolukka	68,3	100,0	62,9	100,6

Lähde: Tullihallitus, ulkomaankauppatilasto

Luonnonmarjojen (tuoreet) tuonti ja vienti 2011-2018

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
8104010	Puolukka				
	2011	67 125	186,1	278 736	921,7
	2012	105 605	171,1	855 731	1 486,9
	2013	378 194	639,6	760 900	1 187,4
	2014	70 569	242,1	701 841	898,0
	2015	669	2,5	1 638 403	2 485,8
	2016	15 085	43,3	1 411 716	1 917,7
	2017	68 306	100,0	62 910	100,6
	2018	56 091	258,6	-	-
8104030	Mustikat (tuore)				
	2011	112 567	537,9	99 264	391,9
	2012	552 196	1 568,6	518 169	1 241,3
	2013	1 048 893	2 694,4	758 204	1 409,0
	2014	257 030	1 552,4	1 040 969	2 219,3
	2015	101 163	674,0	445 219	767,3
	2016	193 393	1 101,0	1 274 055	1 990,8
	2017	273 357	1 506,5	192 732	411,4
	2018	534 402	4 093,6	198	1,5
8104090	Muut Vaccinium-suvun hedelmät				
	2011	28 168	104,7	50 000	98,0
	2012	8 715	104,3	4	0,1
	2013	8 041	24,8	540	3,0
	2014	5 960	30,2	10	0,1
	2015	10 818	41,9	5	0,1
	2016	20 912	66,8	10 415	245,5
	2017	42 041	134,9	12	5,5
	2018	4 107	43,9	12	0,2

Luonnonsienten tuonti ja vienti 2011-2018 (tuoreet ja jäädytetyt)

Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €	Tunnus	Vuosi	Tuonti kg	Tuonti 1 000 €	Vienti kg	Vienti 1 000 €
07095100	Herkkusienet					07095930	Tatit				
	2011	1 082 953	2 651,8	901	7,5		2011	8 280	2,0	-	-
	2012	1 165 297	2 933,5	12	0,0		2012	-	-	1 348	5,9
	2013	1 293 937	3 350,2	194	2,1		2013	1 830	11,3	50 860	386,4
	2014	1 438 707	3 875,3	240	2,9		2014	1 040	5,0	31 364	208,9
	2015	1 518 709	4 121,1	350	6,1		2015	40	0,3	2	0,0
	2016	1 459 608	4 192,9	-	-		2016	38 173	226,8	-	-
	2017	1 397 962	3 917,4	-	-		2017	19 985	128,8	-	-
	2018	1 509 976	4 105,8	-	-		2018	1 073	11,4	-	-
07095910	Kantarellit					07095990	Muut sienet (ilman multasieniä)				
	2011	50 228	219,9	360	1,8		2011	133 806	433,0	108 439	812,3
	2012	22 606	130,1	7 928	66,3		2012	133 418	389,2	61 393	438,9
	2013	71 075	415,5	-	-		2013	253 233	695,7	6 280	75,6
	2014	47 852	322,9	2	0,1		2014	215 242	569,9	65 855	670,9
	2015	87 454	576,4	40	0,4		2015	186 322	497,9	81 381	840,9
	2016	40 440	288,0	-	-		2016	227 248	606,0	90 305	939,3
	2017	47 266	236,6	523	5,8		2017	242 068	684,5	93 670	995,3
	2018	104 181	477,4	10 749	123,2		2018	264 095	802,9	87 870	988,9

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

9. Varastointituki

Varastointituki

- Luonnonmarjoille ja –sienille on maksettu varastointitukea vuodesta 1997 lähtien. Tuen tarkoituksena on edistää kotimaisten marjojen ja sienten talteenottoa ja hyödyntämistä.
- Vuodesta 1997 lähtien tukea on maksettu ainoastaan pohjoisen tuen alueella poimituista ja varastoiduista luonnonmarjoista ja –sienistä.
- Varastoidulle lakalle maksetaan tukea enintään 33 snt/kg, muille luonnonmarjoille 10 snt/kg ja luonnonsienille 42 snt/kg.
- Eri tuotteille hakemuksia tuli yhteensä 50 kappaletta. Tukea hakeneiden yritysten määrä oli 16.

Tuote	Hakemusten lkm	Haettu määrä kg	Hyväksytty määrä kg	Myönnetty euroa
Puolukka	13	2 098 250	2 098 082	209 808
Mustikka	14	1 318 547	1 318 321	131 832
Variksenmarja	6	71 888	71 837	7 184
Lakka	2	61 399	59 819	19 607
Pihlajanmarja	7	33 350	33 350	3 335
Sienet	11	28 239	27 133	11 312
Mesimarja	1	4 923	4 923	492
Karpalo	1	1 927	1 927	193
Tyrni	2	914	322	27
YHTEENSÄ 2018	50	3 619 436	3 615 715	383 790
YHTEENSÄ 2017	59	7 777 111	7 743 216	789 016

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

10. Luonnonmarjojen kuvaus

Luonnonmarjat - Päämarjat

- **Mustikka**
- Mustikka on kaupallisesti tärkeä luonnonmarja. Mustikoita on aina pidetty terveellisinä, mutta viime aikoina niiden terveellisyys on saanut vielä lisää arvostusta. Mustikkaa käytetään paljon kotimaisessa elintarviketeollisuudessa. Mustikan vienti on myös merkittävää. Sitä viedään paljon Kiinaan ja Japaniin, joissa se on arvostettu tuote. Naapurimaiden kanssa tehdään mustikkakauppaa kumpaankin suuntaan. Tärkein kauppakumppani on Ruotsi. Mustikan hinta ratkaisee, miten vientikauppa onnistuu. Kotitaloudet poimivat kesäisin mustikkaa omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Mustikkaa esiintyy metsissä koko maan alueella. Pääpoiminta-alueina ovat olleet Oulun ja Lapin läänit. Ulkomaisten poimijoiden yleistyessä mustikkaa kerätään isompia määriä myös muilta alueilta riippuen vuosittaisista sadoista.
- **Lakka eli hilla**
- Lakkaa kasvaa luonnonvaraisilla soilla. Ojitetuilla soilla sen kasvu on vähäisempää. Varsinkin Lapin läänissä, mutta myös Oulun läänissä on lakkaa tuottavia soita. Pääosa myyntiin tulevasta lakasta poimitaan Lapin soilta. Muualla Suomessa lakat poimitaan omiin tarpeisiin.
- Hyvinä satovuosina lakan myynnistä kertyy merkittävä poimintatulo Lapin lääniin. Lakan kilohinta on korkea. Lakka on arvostettu tuote. Se on hyvin C-vitamiinipitoinen ja aromikas marja.
- Elintarviketeollisuus käyttää lakkaa, mutta tuo suuren osan lakasta ulkomailta. Lakka kuuluu myös torikaupan tuotevalikoimaan. Lakkaa myydään paljon suoraan kuluttajille, ravintoloille ja leipomoille.
- **Puolukka**
- Puolukka on kaupallisesti Suomen tärkein luonnonmarja. Määrällisesti sitä poimitaan myös eniten. Puolukan kilohinta on kolmen päämarjan alhaisin. Puolukka kestää hyvin säilytystä, eikä vaadi välitöntä jatkokäsittelyä. Elintarviketeollisuus käyttää paljon puolukkaa. Sitä viedään paljon myös ulkomaille lähinnä Keski-Euroopan maihin. Naapurimaiden kanssa käydään kauppaa kumpaankin suuntaan. Eniten tällaista kaupankäyntiä on Ruotsin kanssa. Puolukan markkinointi on hyvin riippuvainen eri maiden satotilanteesta ja siitä, minkälaiseksi sen kilohinta muodostuu kansainvälisessä kaupassa. Myös ostomäärien suuruus vaikuttaa kauppajen onnistumiseen. Puolukkaa myydään myös suoraan kuluttajille mm. suurtalouksille. Lisäksi yksityiset henkilöt keräävät puolukkaa omiin tarpeisiin sekä sukulaisille ja tuttaville. Torimyyntissä puolukkaa on tarjolla syksyisin. Parhaat sadot ovat perinteisesti Oulun ja Lapin lääneissä. Mutta viime vuosina sato on ollut hyvä myös Itä- ja Länsi-Suomessa. Ostoyritysten kutsumat ulkomaiset poimijat osoitetaankin alueille, joissa on hyvät sadot. Ulkomaisten poimijoiden keräämät määrät ovat merkittäviä.

Luonnonmarjat – muut marjat

- **Karpalo**

- Muista luonnonmarjoista karpalo lienee tärkein. Myyntiin tuleva määrä ei kuitenkaan riitä kotimaiseen käyttöön. Elintarviketeollisuus tuo pääosan karpalosta ulkomailta. Karpalo kasvaa suolla ja kypsyy myöhään syksyllä. Se on voimakashappoinen ja sellaisenaankin hyvin säilyvä marja. Isokarpalon marjat ovat isompia kuin tavallisen karpalon. Karpalon poiminta ajoittuu myöhäissyksyyn. Ulkomaiset poimijat ovat jo silloin lähteneet maasta ja poiminta jää kotimaisten poimijoiden varaan. Syysateet saattavat vaikeuttaa suolla liikkumista. Pysyvä lumentulo lopettaa myös poiminnan. Karpalo kestää hyvin hallaa ja pakkasta. Talven jälkeen lumien sulettua voi poimia vielä käyttökelpoisia karpaloita kotitalouskäyttöön.

- **Variksenmarja eli kaarnikka**

- Variksenmarjaa poimitaan myyntiin Lapin ja Oulun lääneissä. Sato on vuosittain tasaisempi kuin mustikan ja puolukan. Variksenmarjan käyttö kotimaassa on vähäistä, eikä siitä ole saatu jalostettua menekki-tuotetta. Edellytyksiä laajempaan käyttöön olisi, sillä hyvinä vuosina marjasatoa riittäisi poimittavaksi.

- **Juolukka**

- Juolukka kasvaa metsässä kosteilla paikoilla. Marja muistuttaa väriltään mustikkaa, mutta on kookkaampi. Maku on mieto. Aiemmin sitä on poimittu pieniä määriä myyntiin. Viimeisin myyntitieto on vuodelta 2000.

- **Pihlajanmarja**

- Luonnonvaraisen pihlajan sato on vuosittain satunnaista. Joinakin vuosina puiden oksat notkuvat runsaasta marjasadosta ja toisina vuosina puissa ei ole marjoja juuri lainkaan. Runsaina satovuosina yritykset ostavatkin sitä yli vuosikäytön. Siten paikataan katovuosien tarve. Pihlajanmarjoissa on makueroja karvaudessa ja makeudessa. Myyntiin kerätään makeita marjoja. Pihlajanmarjoista tehdään useimmiten hilloa, hyytelöä tai marmeladia. Pihlajanmarja sopii hyvin riistaruoalien lisäkkeeksi. Pihlajaa myös viljellään. Jalostuksella saadaan pihlajasta muokattua paremmin elintarvikkeeseen soveltuvia lajikkeita. Lisäksi viljelmillä voidaan parantaa kasvuolosuhteita sekä suorittaa helpommin toimenpiteitä sadon turvaamiseksi.

- **Mesimarja**

- Luonnonvaraista mesimarjaa kasvaa myyntiin asti Oulun ja Lapin lääneissä. Muillakin alueilla mesimarjaa kasvaa. Satomäärät ovat vähäisiä. Mesimarja on hyvänmakuinen mutta hintava marja. Mesimarjatuotteista tunnetuin lienee mesimarjalikööri. Muita tuotteita ovat hillo, hyytelö ja mehu. Korkean hinnan takia sitä käytetään useimmiten vain osaraaka-aineena antamaan hyvää makua tuotteelle.

Luonnonmarjat - muut marjat

- **Metsävadelma**

- Metsävadelma on pioneerikasvi, joka valtaa alaa heti metsänhakkuiden ja metsäpalojen jälkeen, jos olosuhteet ovat muuten otollisia. Vadelma on kaksivuotinen. Marjat kasvavat vasta toisena vuotena. Metsävadelma vaatii runsaasti valoa ja niinpä metsien uudistusaloilla vadelma väistyy nopeasti muiden kasvien ja puuntaimien vallatessa alueen. Metsävadelman myyntipaiminta on vähäistä. Se pilaantuu nopeasti ja marjan ulkonäkö kärsii liiasta käsittelystä ja tuoresäilytyksestä. Kotitarvepoimijat sen sijaan keräävät mielellään aromikasta metsävadelmaa omaan käyttöön. Nopea säilöntä tai pakastus takaavat hyvän laadun. Lisäarvoa metsävadelmalle tuottaa sen käyttö tuoreena, jolloin vitamiinit ovat tallella. Pakastetut marjat ovat tuoreen veroisia.
- Puutarhavadelmaa on jo pitkään viljelty. Kotimainen puutarhavadelma myydään pääasiassa tuoreena kaupoissa ja toreilla. Elintarviketeollisuus käyttää paljon puutarhavadelmaa, mutta tuottaa sen pääasiassa ulkomailta. Ulkomaisen puutarhavadelman hinta ja saatavuus selittävät teollisuuskäytön laajuuden. Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) kehottaa kuluttajia kuumentamaan ulkomailta tuodun puutarhavadelman vatsatautivaaran estämiseksi.

- **Tyrni**

- Luonnonvaraisen tyrnin myyntitiedot ovat kokonaan loppuneet. Pääsiallisin syy siihen on, että tyrniä on alettu viljellä. Viljelyn lisääntyessä tyrnin saatavuus on parantunut ja samalla hinnat ovat laskeneet. Luonnontyrnin poiminta ei enää kannata. Jo aiemminkin tyrnin myyntitietoja on ollut hankala saada sillä myynti kohdistuu pääosin suoraan kuluttajille. Kokonaisia tyrnimarjoja tai tyrnimehua on tarjolla useimmiten erilaisissa tapahtumissa markkinoilla, messuilla, myyjäisissä sekä toreilla. Elintarviketeollisuus käyttää myös ulkomaista tyrniä.
- Suomessa luonnonvaraista tyrniä kasvaa Pohjanlahden rannikkoalueella sekä Ahvenanmaalla. Pensaat ovat piikkisiä ja hankalasti poimittavia. Syysmyöhällä kypsyvät marjat poimitaan joko kokonaisina tai puristamalla ne mehuksi. Tyrni on maultaan voimakkaan happoinen sisältämänsä suuren C-vitamiinimäärän ansiosta.
- Luonnonvaraisen tyrnin poimintaa puristamalla rajoittaa ympäristöministeriön asetus. Sen mukaan Länsi-Suomen ympäristökeskuksen alueella saa kerätä tyrniä puristamalla syyskuun puolivälistä lähtien. Alue ulottuu Kristiinankaupungista Himangalle. Alueen eteläpuolella puristaminen on sallittua ympäristöministeriön antaman säädöksen mukaan lokakuun alusta lähtien. Asetus ei rajoita käsin poimintaa eikä viljeltyä tyrniä.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

11. Luonnonsientien kuvaus

Luonnonsienet

- Vuonna 2012 tuli voimaan elintarvikkeita koskeva asetus, joka koskee myös sienikauppaa. Elintarvikeeturvallisuusvirasto (Evira) ylläpitää ohjeellista luettelo kauppakelpoisista sienistä. Listalla on tällä hetkellä 23 suositeltavaa ruokasientä. Niiden lisäksi on lukuisasti muita syötäväksi kelpaavia sieniä, joita voidaan nyt myydä.
- Kuivatut sienet vastaavat 10 kg tuoreita sieniä, suolasienet on muutettu tuoreiksi kertoimella 1,3. Kaikki sienet raportissa on laskettu tuoreiksi sieniksi.
- **Herkkutatti**
- Herkkutatti on kaupallisesti tärkein luonnonsieni. Se on myös yleensä määrällisesti eniten myyntiin kerätty sieni. Huippuvuosina määrät ovat olleet huomattavan suuria. Herkkutatista merkitystä lisää se, että se on hyvä vientisieni. Suurin osa myyntiin tulleesta sienestä viedään Etelä- ja Keski-Euroopan markkinoille lähinnä Italiaan. Kotimaan käyttö on jäänyt vähemmälle, mutta sen arvostus on lisääntynyt suomalaisessakin ruokapöydässä. Herkkutatista kasvu kannattaa seurata tarkoin, sillä madot valtaavat sen nopeasti ja pilaantumisen myötä laatu heikkenee.
- Myyntitilanteessa herkkutatilla on laatuluokitus. Ensimmäisen luokan herkkutatista maksetaan hyvä hinta verrattuna huonoimman laatuluokan tattiin. Jo poimitut herkkutatit pilaantuvat nopeasti, joten pikainen jäähdytys/pakastus ovat tarpeen.
- **Keltavahvero eli kantarelli**
- Kantarellin esiintymisalue ulottuu Oulun läänin alueelle saakka. Sen tunnistaa helposti keltaisesta väristä. Kantarelli kasvaa sekametsissä ja on koivun seuralainen. Kasvukausi saattaa venyä pitkälle myöhäissyksyyn. Se on erinomainen ruokasieni. Kantarelli on monikäyttöinen sieni, jota voi myös kuivata. Kantarelli on kotitalouspoimijoiden suosikkisieni. Sitä kerätään paljon omiin tarpeisiin, sukulaisille ja tuttaville. Kantarellia myydään myös suoraan kuluttajille, suurkeittiöille ja ravintoloille. Toripöydillä kantarellia näkee paljon kesällä. Eteläisen sijainnin takia virolaiset kantarellit ehtivät sinne ensiksi.
- **Korvasieni**
- Korvasieni aloittaa sienikauden kevätkesällä. Se on yleinen sieni koko Suomessa. Korvasieni suosii maastoja, joissa maan pintaa on rikottu lähiaikoina, esim. hakkuuaukiot, lastauspaikat, tienvieret ja ojan reunat. Sitä tapaa parhaiten hiekkapohjaisilla metsämailla. Korvasienen poimukseen pintaan jää herkästi hiekkaa. Korvasientä myydään myös suoraan kuluttajille ja ravintoloille.
- Myytäväksi tarkoitetuissa korvasienipakkauksissa ja irtomyynnissä pitää olla sienien myrkyllisyyttä koskevat merkinnät ja käsittelyohjeet. Oikea käsittely on tärkeää. Tottuneet korvasienen käyttäjät pitävät sitä herkkuruokana. Uudet käyttäjät suhtautuvat varoen korvasienen käyttöön.

Luonnonsienet

- **Haaparousku**

- Haaparousku on eniten myyntiin tuleva rousku. Se on erinomainen ruokasieni, joka sopii hyvin suolasieneksi. Suolasienestä tehty sienisalaatti tunnetaan juhlaruokana suomalaisessa ruokapöydässä. Haaparouskun luontainen kirpeys häviää keitettäessä. Haaparousku suosii kosteita, vanhoja havumetsiä. Hyvinä satovuosina haaparouskut kasvavat isompina ryhminä. Melko kookkaana sienenä kori täyttyy nopeasti. Haaparouskuja tavataan kahdenlaisia. Toinen on tummavyöhykkeinen ja toinen vaaleampi, limainen ja laakea nimeltään kalvashaaparousku. Molemmat ovat hyviä ruokasieniä. Haaparouskun lisäksi rouskuperheeseen kuuluu useita muita rouskuja, jotka ovat hyviä ruokasieniä. Aivan kaikkia ei tarvitse edes ryöpätä.

- **Kangasrousku**

- Kangasrousku on yleinen sieni suomalaisissa metsissä. Se on runsassatoinen. Satokausi alkaa usein jo heinäkuussa ja venyy pitkälle syksyyn. Maku on kirpeän mausteinen. Kangasrousku on ryöpättävä sieni ja usein siitä tehdään suolasientä.

- **Karvarousku**

- Karvarousku on yleinen sieni koko maassa. Sen lakki on karvapintainen ja väri nuorena vaalean punainen, joka vanhemmiten muuttuu ruskehtavaksi. Karvarousku on helppo tunnistaa ja se on useimpien rouskujen tapaan ryöpättävä sieni. Siitä tehdään suolasientä joko yksinään tai sekasienenä.

- **Suppilovahvero**

- Suppilovahvero on myöhäissyksyn sieni, joka kasvaa vasta ensimmäisten hallaöiden jälkeen. Kasvukausi saattaa venyä pitkälle syksyyn. Se ei ole arka halloille ja pakkaselle. Hyvinä satovuosina suppilovahveroa saattaa esiintyä runsaina esiintyminä. Se suosii kosteita paikkoja ja niinpä sitä löytää parhaiten sammaleisista havumetsistä. Suppilovahvero oli aiemmin eteläisen Suomen sieni, mutta nyt sitä tavataan jo Oulun läänissä saakka. Suppilovahvero on helppo tunnistaa. Ohutmaltoisena ja ontojalkaisena sitä on helppo kuivata.

- **Mustatorvisieni**

- Mustatorvisientä löytyy parhaiten valoisista, sammal pohjaisista metsistä. Sientä ei kuitenkaan esiinny kaikkina vuosina. Mustatorvisieni on hyvä ruokasieni. Ruoanvalmistuksessa haittapuolena on sen tumma väri. Ohutmaltoisena sienenä sitä on helppo kuivata.

- **Muut sienet**

- Suomen metsissä kasvaa runsaasti erilaisia sieniä. Osa niistä on hyviä ruokasieniä, osa syötäviä, osa syötäväksi kelpaamattomia ja osa myrkyllisiä. Tekstissä nimeltä mainittuja ruokasieniä tulee myyntiin, joten niillä on kaupallista merkitystä.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

12. Laatuseloste

Laatuseloste

- **Tilastotietojen relevanssi**

- Marsi 2018 –julkaisun tilastot kuvaavat luonnonmarjojen ja –sienten kauppantulomääriä vuosittain. Ennen vuotta 2007 julkaisuissa on ollut tiedot myös puutarhamarjoista. Koska Marsi-tutkimusta tehdään otantapohjalta, niin tutkimuksella ei saavuteta koko kauppantullutta määrää, mutta se kuvaa hyvin vuosittaista satovaihtelua. Määrien lisäksi tutkimuksen tuloksena saadaan tuotekohtaiset kilohinnat sekä poimintatulot. Tilastosta selviävät tiedot koko maan tasolla ja alueittain, jossa Suomi on jaettu neljään osaan. Alueet ovat Lapin lääni, Oulun lääni, Itä-Suomi ja Länsi-Suomi. Rajat noudattavat maaseutukeskusrajoja, poikkeuksena Keski-Pohjanmaa, joka kuuluu kokonaan Länsi-Suomeen. Marja- ja sienialan yritykset ilmoittavat kauppantulotiedot alueittain sen mukaan, missä marjat ja sienet on poimittu.
- Marsi-tutkimuksen tilastot ovat julkisia ja kaikkien tiedoista kiinnostuneiden käytettävissä. Vuoden 2019 raportti julkaistaan Ruokaviraston kotisivuilla. Vuosina 2012-18 Marsi-raportti julkaistiin Maaseutuviraston (MAVI) kotisivuilla. Aikaisempina vuosina tilastoja on käytetty mm. luonnontuotealan päätöksenteon pohjana ja hallintoon sekä tutkimus- ja hanketoimintaan. Lisäksi tietoja on käytetty neuvontaan ja opetukseen (keruutuotekoulutus, metsäalan koulut). Kesäaikana tietoja on käytetty osana luonnontuotealan tiedottamista.

- **Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus**

- Tutkimuksen otanta perustuu aikaisempina vuosina mukana olleiden marja- ja sienikauppaa harjoittavien yritysten antamiin tietoihin. Otokseen pyritään saamaan tärkeimmät marjojen ja sienten ostajat. Otosta täydennetään vuosittain, koska sekä yritysten toiminnassa että satomäärissä tapahtuu muutoksia ja vaihtelua. Merkittävää ostotoimintaa harjoittavien yritysten etsinnässä on käytetty apuna mm. Arktiset Aromit ry:n laatimaa kunnittaista ostajaluettelo. Puhelinkyselyn yhteydessä selviää myös uusia alan toimijoita.
- Mukanaoleville yrityksille lähetetään kyselylomake kirjeitse sekä sähköpostilla. Myöhemmin aloitetaan puhelinkysely niiltä, jotka eivät ole kyselylomaketta palauttaneet. Useimmat otannassa mukana olevat tavoitetaan kyselyn aikana. Lisäotanta tehdään puhelinkyselynä.
- **Julkaistujen tietojen oikeellisuus ja tarkkuus**
- Otannan pohjana ovat marja- ja sienialan yritykset, jotka ovat aiemmin olleet mukana kyselyssä. Otantaa täydennetään vuosittain puhelinkyselyllä. Marsi-tutkimuksen kattavuus vaihtelee tuotekohtaisesti. Tutkimus on otantapohjainen ja vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Lisäksi vuosittaiset vaihtelut satomäärissä vaikuttavat yritysten kiinnostukseen ja ostotoiminnan laajuuteen.

Laatuseloste

- Tutkimusaineistosta pyritään poistamaan päällekkäisyydet, koska esim. marja- ja sienierät voivat siirtyä ostajalta toiselle ja näin lukuihin saattaa tulla päällekkäisyyksiä. Samalla kun määrät tuplaantuvat niin hintoihin tulee ostajan palkkio ja alv. Tilaston hinnat ovat ilman alv:a ja ostajan palkkiota.
- Useimmilla tuotteilla on järjestäytyntä ostotoimintaa, mutta esim. luonnontyrnin markkinointi on niin erikoistunutta, että sitä on vaikea tavoittaa.
- Puuttuvia hintatietoja on korvattu alueellisilla keskihinnoilla. Oulun ja Lapin lääneissä ei kaikilta ostajilta ole saatu tuotekohtaisia tietoja, koska on riittänyt tieto siitä, kenelle tuotteet on myyty eteenpäin. Tämä poikkeus on voitu tehdä siinä tapauksessa, että tiedot ovat sisältyneet tiettyjen ostoyritysten yhteislukuihin. Edellyttäen, että kyseinen ostoyritys on antanut hintatiedot ilman alv:a ja ostopalkkiota. Tuotteina on ollut useimmiten vain mustikka ja puolukka. Suurimmat ostoyritykset saattavat edustaa kymmeniä alihankkijoita.

- **Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus**
- Satovuotta 2018 koskeva kirjekysely lähetettiin yrityksille syyskuussa ja tiedot olivat koossa helmikuussa 2019. Marjojen ja sienten ostotoiminta on pääosin päättynyt vuoden loppuun mennessä. Marsi-raportti ilmestyy vuosittain huhtikuussa.
- **Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys**
- Marsi 2018 –raportti julkaistaan Ruokaviraston kotisivuilla. Raportti on suomenkielinen ja sisältää erilaisia aikasarjoja. Aikasarjat ovat eripituisia ja vanhimmat aikasarjat liitteessä ovat vuodesta 1977. Vuodesta 2007 lähtien Marsi-raportti ei enää sisällä puutarhamarjatietoja.
- **Tilastojen vertailukelpoisuus**
- Tilastojen tietosisältö on pysynyt lähes samana ensimmäisestä tutkimusvuodesta lähtien. Tuotekohtaisista muutoksista on maininta kyseisen taulukon kohdalla.
- **Käsitteitä ja määritelmiä**
- Symbolit
- - Tietoa ei ole saatu
- ... Tietoa ei julkisteta
- tyhjä merkintä = ei havaintoja
- e Ennakkotieto

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

---

13. Liitteet

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulojen jakautuminen suuralueittain vuosina 1977-2018 (nimellisillä hinnoilla)

Vuosi	Poimintatulot	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi-Suomi	Yhteensä
	milj. euroa	%	%	%	%	%
1977	12,3	15	30	24	31	100
1978	8,1	10	32	31	27	100
1979	8,7	21	43	26	10	100
1980	10,1	20	44	28	8	100
1981	6,6	15	14	40	31	100
1982	9,4	29	64	6	1	100
1983	15,7	44	44	10	2	100
1984	5,9	21	27	16	36	100
1985	10,7	40	35	20	5	100
1986	8,3	21	46	23	10	100
1987	8,2	17	32	27	24	100
1988	16,3	36	38	18	7	100
1989	10,2	25	52	17	6	100
1990	9,9	46	28	15	11	100
1991	14,1	26	36	19	19	100
1992	8,7	25	29	22	24	100
1993	5,1	60	7	11	22	100
1994	23,9	33	44	8	15	100
1995	10,6	27	48	13	12	100
1996	9,5	28	38	14	20	100
1997	11,7	23	50	20	7	100
1998	11,0	20	40	25	15	100
1999	6,6	37	39	10	14	100

Vuosi	Poimintatulot	Lappi	Oulu+ Kainuu	Itä-Suomi	Länsi-Suomi	Yhteensä
	milj. euroa	%	%	%	%	%
2000	8,9	30	32	29	9	100
2001	10,2	37	32	21	10	100
2002	6,2	35	31	18	16	100
2003	11,8	21	29	34	16	100
2004	6,2	52	23	11	14	100
2005	12,9	35	46	8	11	100
2006	12,4	29	53	10	8	100
2007	14,4	41	35	12	12	100
2008	10,8	38	32	20	10	100
2009	10,6	39	29	19	13	100
2010	16,7	41	23	13	23	100
2011	23,6	13	42	15	30	100
2012	26,0	20	25	51	4	100
2013	22,1	24	14	28	34	100
2014	16,2	49	33	12	6	100
2015	21,9	11	16	39	35	100
2016	19,9	27	20	25	27	100
2017	13,3	26	25	28	21	100
2018	16,2	45	14	29	12	100

Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot (nimellisin hinnoin) sekä prosenttiosuudet

Vuosi	Luonnonmarjojen poimintatulot		Luonnon-sienten poimintatulot		Yhteensä
	1000 euroa		%		1000 euroa
1977	12 159	99	121	1	12 280
1978	7 704	95	436	5	8 140
1979	8 421	97	289	3	8 710
1980	9 714	97	322	3	10 036
1981	5 933	90	665	10	6 598
1982	8 953	96	413	4	9 366
1983	15 044	96	641	4	15 685
1984	5 315	90	562	10	5 877
1985	9 235	86	1 444	14	10 679
1986	7 513	91	739	9	8 252
1987	7 061	87	1 094	13	8 155
1988	14 347	88	1 959	12	16 306
1989	9 551	94	627	6	10 178
1990	8 758	88	1 144	12	9 902
1991	12 371	88	1 727	12	14 098
1992	7 681	88	1 009	12	8 690
1993	4 578	90	519	10	5 097
1994	22 920	96	996	4	23 916
1995	9 877	93	715	7	10 592
1996	8 772	93	688	7	9 460
1997	10 547	90	1 178	10	11 725
1998	8 713	79	2 292	21	11 005
1999	6 301	95	316	5	6 617

Vuosi	Luonnonmarjojen poimintatulot		Luonnon-sienten poimintatulot		Yhteensä
	1000 euroa		%		1000 euroa
2000	6 456	98	2 414	2	8 870
2001	8 115	91	2 084	9	10 199
2002	5 477	89	710	11	6 187
2003	7 487	63	4 320	37	11 807
2004	5 327	86	903	14	6 230
2005	11 862	92	1 019	8	12 881
2006	11 104	90	1 262	10	12 366
2007	13 315	92	1 108	8	14 423
2008	8 768	81	1 993	19	10 761
2009	8 670	82	1 955	18	10 624
2010	13 919	83	2 751	17	16 670
2011	21 676	92	1 963	8	23 640
2012	25 321	98	630	2	25 951
2013	21 294	96	850	4	22 144
2014	14 948	92	1 234	8	16 182
2015	21 469	98	448	2	21 917
2016	18 409	92	1 496	8	19 905
2017	12 785	96	555	4	13 340
2018	15 000	93	1 208	7	16 208

Luonnonmarjat: 1977-85 mukana vain mustikka, puolukka ja lakka. 1986 lähtien lisäksi pihlajanmarja, tyrni, variksenmarja, karpalo ja mesimarja. Tuomenmarja (1988-90), katajanmarja (1989-96), juolukka

Luonnonsienet: 1977-85 mukana kantarelli, tatit, rouskut. 1986 lähtien lisäksi korvasieni ja suppilovahvero. Vuodesta 1988 on mukana mustatorvisieni. Muut sienet (lampaankääpä, orakas, punikkittati, kangastatti, keltavalmuska, huhtasieni, leppärousku, tuoksuvalmuska eli matsutake ja kehnäsieni)

Kauppaan tulleiden luonnonmarjojen ja -sienten määrät vuosina 2009-2018, kg

Tuote	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
Luonnonmarjat	6 820 050	9 096 860	11 765 140	15 651 090	15 917 170	9 089 570	17 003 480	17 197 560	9 132 020	8 031 630
Mustikka	3 015 420	2 779 880	3 102 400	6 816 840	5 008 210	5 866 330	7 199 790	5 511 730	3 617 140	5 854 910
Puolukka	3 678 250	6 057 170	8 528 780	8 667 820	10 746 390	2 980 880	9 615 240	11 240 260	5 243 350	2 075 620
Lakka	73 760	152 150	100 360	112 050	145 920	161 860	160 330	247 810	221 510	73 020
Pihlajanmarja	6 090	0	0	150	0	68 580	760	...	38 030	0
Variksenmarja	32 900	98 400	..	44 100	..	..	3 880	165 310	400	...
Karpalo	10 960	8 750	32 440	9 180	16 200	11 920	23 480	12 500	11 460	12565
Mesimarja	930	270	1 070	950	340	..	0	0	0	0
Metsävadelma	1 740	240	90	0	110	0	0	...	...	...
Tyrni	..	0	0	0	0	0	..	0	0	0
Juolukka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luonnonsienet	589 360	855 190	693 180	225 510	309 360	489 360	166 020	596 890	238 280	423 730
Keltavahvero	29 190	4 730	19 060	17 330	10 520	10 280	9 670	39 150	12 130	15 860
Herkkutatit	354 280	747 480	336 990	135 660	238 170	369 130	61 620	382 660	66 620	274 880
Haaparusku	113 890	7 420	204 490	24 890	22 360	53 500	68 240	114 330	94 450	61 560
Kangarusku	38 540	91 080	80 050	24 710	28 170	27 970	8 980	43 110	27 090	22 520
Karvarousku	1 430	..	770	0	0	430	0	2 130	700	3 480
Suppilovahvero	28 280	2 650	33 050	9 000	7 520	19 080	5 410	7 860	24 450	25 690
Korvasieni	23 420	1 170	18 550	13 800	2 570	8 970	12 100	4 460	6 630	2 850
Mustatorvisieni	330	..	220	120	50	..	0	480	..	170
Muut sienet	..	660	..	0	0	0	0	2 710	6 210	16 720

Nimellis- ja reaali hinnat 1977-2018

	NIMELLISHINNAT, euroa			Keltavahvero	Tatit	Rouskut
	Mustikka	Puolukka	Lakka			
1977	0,71	0,71	3,55	1,29	0,90	0,52
1978	0,80	0,62	3,38	2,20	1,40	0,70
1979	0,71	0,69	2,96	2,24	1,27	0,50
1980	1,53	1,85	3,64	3,17	2,42	0,64
1981	1,53	1,68	4,38	2,39	1,75	0,56
1982	2,53	2,87	6,05	4,34	4,00	1,99
1983	1,10	1,99	5,13	3,98	3,39	1,49
1984	0,90	1,76	11,00	4,13	1,84	1,30
1985	1,00	1,39	5,51	4,15	2,29	1,31
1986	0,99	0,93	4,94	6,57	2,66	1,40
1987	1,61	1,59	5,87	6,29	2,65	1,36
1988	1,40	0,82	5,43	5,30	2,83	1,07
1989	1,42	0,87	8,11	7,39	4,66	1,82
1990	1,34	1,14	6,55	8,03	4,11	1,92
1991	1,23	0,94	5,59	6,29	3,58	1,78
1992	1,08	0,81	5,32	5,56	1,78	1,18
1993	1,31	1,40	5,40	4,74	2,55	0,90
1994	1,17	1,86	5,83	6,88	3,23	1,57
1995	1,01	0,92	5,57	5,34	2,53	1,59
1996	1,06	1,44	15,11	6,59	2,53	1,75
1997	0,87	0,78	5,47	6,26	2,63	1,47
1998	0,96	0,87	4,24	3,99	2,82	0,81
1999	1,86	0,76	4,85	7,15	2,88	1,31
2000	1,61	0,61	7,32	5,15	3,27	0,90
2001	1,03	0,71	5,11	6,00	4,22	2,20
2002	1,29	0,84	8,80	7,34	3,33	3,14
2003	1,14	0,75	10,05	6,19	2,76	2,08
2004	1,32	1,18	8,16	4,41	3,67	1,37
2005	1,32	0,70	5,10	5,22	3,51	1,03
2006	2,18	1,00	5,92	11,99	2,88	2,28
2007	1,49	0,87	9,35	5,24	4,77	1,98
2008	1,85	1,04	7,57	5,88	4,63	2,15
2009	1,37	1,04	8,32	5,76	3,84	1,95
2010	1,60	1,33	8,33	6,70	3,42	1,49
2011	2,41	1,53	10,00	6,39	3,56	1,85
2012	1,79	1,33	12,93	5,34	3,00	1,55
2013	1,49	1,16	8,64	6,17	2,77	1,79
2014	1,71	0,95	12,08	6,38	2,58	1,61
2015	1,33	1,07	9,01	6,83	2,89	1,98
2016	1,17	0,88	7,51	4,39	2,51	1,96
2017	1,82	0,88	6,77	5,49	2,61	1,81
2018	1,87	1,56	10,49	5,66	2,97	1,87

	REAALIHINNAT, euroa			Keltavahvero	Tatit	Rouskut
	Mustikka	Puolukka	Lakka			
2,43	2,43	12,08	4,40	3,08	1,77	
2,60	2,01	10,96	7,15	4,53	2,27	
2,11	2,06	8,82	6,67	3,79	1,48	
3,93	4,74	9,33	8,12	6,20	1,63	
3,44	3,79	9,89	5,40	3,95	1,26	
5,32	6,02	12,72	9,13	8,41	4,17	
2,19	3,94	10,17	7,89	6,72	2,96	
1,69	3,29	20,56	7,73	3,44	2,43	
1,78	2,47	9,81	7,40	4,08	2,33	
1,84	1,73	9,21	12,24	4,96	2,62	
2,97	2,93	10,81	11,57	4,87	2,51	
2,49	1,46	9,66	9,44	5,03	1,90	
2,41	1,48	13,76	12,53	7,91	3,08	
2,21	1,87	10,75	13,19	6,75	3,15	
2,01	1,53	9,13	10,28	5,84	2,90	
1,73	1,29	8,50	8,89	2,85	1,89	
2,01	2,14	8,27	7,26	3,90	1,38	
1,76	2,81	8,78	10,36	4,86	2,37	
1,51	1,39	8,37	8,03	3,81	2,40	
1,59	2,16	22,58	9,85	3,78	2,61	
1,28	1,15	8,05	9,22	3,87	2,16	
1,44	1,29	6,33	5,96	4,21	1,21	
2,79	1,14	7,27	10,71	4,31	1,96	
2,24	0,85	10,15	7,14	4,54	1,25	
1,42	0,98	7,06	8,29	5,83	3,03	
1,80	1,17	12,25	10,22	4,63	4,38	
1,59	1,04	13,97	8,61	3,83	2,90	
1,82	1,63	11,24	6,08	5,06	1,89	
1,76	0,94	6,80	6,95	4,68	1,38	
2,75	1,26	7,45	15,10	3,62	2,86	
1,82	1,06	11,37	6,37	5,80	2,41	
2,15	1,21	8,80	6,84	5,39	2,50	
1,71	1,29	10,36	7,18	4,79	2,42	
1,89	1,57	9,82	7,90	4,03	1,76	
2,62	1,66	10,87	6,95	3,87	2,02	
1,89	1,41	13,64	5,63	3,17	1,64	
1,55	1,21	9,01	6,44	2,89	1,86	
1,80	1,00	12,75	6,73	2,72	1,70	
1,45	1,16	9,78	7,41	3,14	2,15	
1,29	0,96	8,24	4,82	2,76	2,15	
1,90	0,92	7,08	5,75	2,73	1,89	
1,87	1,56	10,49	5,66	2,97	1,87	

Puhtaan ja roskaisen marjan määrät ja hinnat vuonna 2018

ALUE	TUOTE	PUHDAS			ROSKAINEN			YHTEENSÄ		
		KG	€	€/KG	KG	€	€/KG	KG	€	€/KG
LAPPI	Mustikka	...	...	...	3 483 400	6 434 060	1,85	3 484 080	6 436 450	1,85
	Puolukka	...	...	...	94 040	161 860	1,72	94 100	161 960	1,72
OULU+KAINUU	Mustikka	6 280	32 230	5,14	914 260	1 675 410	1,83	920 530	1 707 640	1,86
	Puolukka	7 620	25 860	3,39	214 120	348 620	1,63	221 740	374 480	1,69
ITÄ-SUOMI	Mustikka	37 190	164 300	4,42	1 298 440	2 361 250	1,82	1 335 620	2 525 550	1,89
	Puolukka	26 060	64 290	2,47	713 980	1 035 860	1,45	740 040	1 100 150	1,49
LÄNSI-SUOMI	Mustikka	15 000	70 850	4,72	99 670	180 390	1,81	114 670	251 240	2,19
	Puolukka	25 660	66 230	2,58	994 090	1 529 430	1,54	1 019 750	1 595 660	1,56
KOKO MAA	Mustikka	59 150	269 760	4,56	5 795 760	10 651 110	1,84	5 854 910	10 920 870	1,87
	Puolukka	59 400	156 480	2,63	2 016 230	3 075 770	1,53	2 075 620	3 232 250	1,56